

สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร

INSTRUCTIONAL CONDITIONS OF BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS

นุชสรา กิตติสารโ
NUCHSARA KITTISARO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิตสหกรณ์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารวิชาชีพศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2545

ISBN 974-648-691-8

สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

INSTRUCTIONAL CONDITIONS OF BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS

นุชสรา กิตติสาร

NUCHSARA KITTISARO

เลขหน้า.....
เลขทะเบียน..... 43336
วัน, เดือน, ปี 29 ส.ค. 2545

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2545

ISBN 974-648-691-8

INSTRUCTIONAL CONDITIONS OF BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS

NUCHSARA KITTISARO

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2002

ISBN 974-648-691-8

COPYRIGHT 2002

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
นักศึกษา	นางสาวนุชศรา กิตติสารโ
รหัสประจำตัว	42064108
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
สาขาวิชา	การบริหารอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2545
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ไชยะ
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน และอาจารย์จำนวน 338 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 523 คน แบบสอบถามได้รับกลับคืนมา 485 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.73 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS/PC⁺

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวมและแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวม และแต่ละด้านแตกต่างกัน

4. อาจารย์ที่สอนในระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวม และแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	Instructional Conditions of Bangkok Metropolitan Schools
Student	Miss.Nuchsara Kittisaro
Student ID.	42064108
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2002
Thesis Advisor	Associate Professor Dr.Somporn Chaiya
Thesis Co-Advisor	Associate Professor Dr.Preeyaporn Worganutrohd

ABSTRACT

The objectives of this research were : (1) to determine instructional conditions in Bangkok metropolitan extension program schools according to administrators and teachers in 3 aspects : cognitive, affective and psychomotor domains and (2) to compare instructional conditions of Bangkok metropolitan schools in 3 aspects : cognitive, affective and psychomotor domains as classified by position, working experiences and level of teaching. Sample were 185 administrators and 338 teachers from the total sample 523 The researcher received 485 questionnaires, The rate of returned questionnaires were 92.73% Questionnaire with rating scales were employed for data collection. The data were analyzed by the SPSS/PC⁺ with percentage, mean, Standard Deviation and t - test.

The research finding were :

1. The opinions of administrators and teachers according to instructional conditions in 3 aspects as a whole and each aspect were at the most level.
2. Administrators and teachers who were difference in positions had different opinions on their own instructional conditions of Bangkok Metropolitan Schools as a whole and each aspect.
3. Administrators and teachers were difference in working experiences had significant differences of their own instructional conditons of Bangkok metropolitan schools as a whole and each aspect.
4. Adminisfrators and teachers were diffevence in level of teaching had not significant differences on in0structional conditions of Bangkok metropolitan schools as a whole and each aspect.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณา ของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ไชยะ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อคิด ซึ่งแนะแนวทางให้กำลังใจติดตามผลการวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้าง ในพระคุณและ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ อาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ให้กำลังใจและข้อคิด อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ จนกระทั่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงได้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ดร. ณรงค์ พิมสาร ดร.มาลัย จีรวัฒน์เกษตร์ ที่เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้ให้คำปรึกษาอย่างคึงจึงทำให้วิทยานิพนธ์นี้ เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ ให้คำชี้แนะ แนะนำ อันเป็น ความประทับใจแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแบบสอบถาม ผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนวัดเขย และ โรงเรียนวัดศรีสุตาราม ที่กรุณาให้ทดลองใช้แบบสอบถามผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดี อันนี้ให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ พี่ เพื่อน ตลอดจนผู้ที่ให้การสนับสนุน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจต่อผู้วิจัยตลอดมาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นุชสรา กิตติสารโ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์.....	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 นโยบายขยายโอกาสของกรุงเทพมหานคร.....	7
2.2 แนวทางดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	8
2.3 เป้าหมายการจัดการศึกษา.....	11
2.4 ภาพการจัดการเรียนการสอน.....	15
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	73
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	73
5.2 อภิปรายผล.....	76
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	112
ประวัติผู้เขียน.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	38
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน.....	44
4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่ ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านพุทธิพิสัย.....	45
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่ ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านจิตพิสัย.....	47
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่ ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านทักษะพิสัย.....	49
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่ ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน.....	51
4.6 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ด้านพุทธิพิสัย.....	52
4.7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ด้านจิตพิสัย.....	54
4.8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ด้านทักษะพิสัย.....	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม.....	58
4.10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านพุทธิพิสัย.....	59
4.11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านจิตพิสัย.....	61
4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน ด้านทักษะพิสัย.....	63
4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน.....	65
4.14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ด้านพุทธิพิสัย.....	66
4.15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ด้านจิตพิสัย.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ด้านทักษะพิสัย.....	70
4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ในภาพรวม.....	72

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ระดับการพัฒนาทางสมองหรือสติปัญญา.....	18
1.2 ระดับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้สึกรักใคร่ และเจตคติ.....	24
1.3 ระดับการพัฒนาทางด้านทักษะ.....	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษา โดยสำนักการศึกษา ซึ่งได้บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. จัดระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาหลายระดับและหลายรูปแบบซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ปัจจุบันเปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 407 โรงเรียน การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีโรงเรียน จำนวน 430 โรงเรียน ใน 50 เขต การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 52 โรงเรียน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ และวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์ ในความรับผิดชอบของสำนักการแพทย์ การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในโรงเรียน ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร และจัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน (พิณสุดา สิริรังศรี และ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. 2541 : 97-98)

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการสำคัญมากที่สุดโครงการหนึ่งที่จะนำไปสู่แนวนโยบายขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นถึง 9 หรือ 12 ปี โดยเริ่มดำเนินการในระยะแรกในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษาที่ยากจน 38 จังหวัด เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2530 และได้ขยายขอบเขตโครงการออกไปให้ครอบคลุมพื้นที่ทุรกันดาร เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนที่อยู่ห่างไกลมีโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและเป็นการนำร่องโครงการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มีการเห็นชอบจาก รัฐบาลได้ดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบันโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ได้ดำเนินการตลอดมาและมีโรงเรียนต่าง ๆ ในสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสังกัดต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติดำเนินการในระบบโรงเรียนประมาณ 4,000 กว่าโรงเรียน และในการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนา ฯ ระยะที่ 8 มีแนวโน้มขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี (กรมวิชาการ. 2539 : 6-7)

พิณสุดา สิริรังศรี และ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2541 : 97-98) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้ง เนื่องจากผู้บริหารเปลี่ยนแปลง ทำให้การจัดการศึกษาไม่ต่อเนื่อง คณะอนุกรรมการข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร

มีบทบาทน้อยมากในการทำหน้าที่บริหารงานบุคคล การจัดสรรงบประมาณค่อนข้างจำกัด ผู้บริหารมักให้ความสำคัญกับงานด้านอื่นมากกว่าการศึกษา การตัดสินใจเพื่อการศึกษาอยู่บนพื้นฐานของการเมือง การปกครอง มากกว่าบริบททางการศึกษา นอกจากนี้ครูยังมีความเห็นว่า มีนายหลายคนหลายระดับ ผู้อำนวยการเขตส่วนใหญ่ขาดความรู้ หรือความสนใจด้านการศึกษา สำนักการศึกษาแทนที่จะเป็นหน่วยงานบริหารด้านวิชาการ แต่ในทางปฏิบัติจะมีลักษณะเป็นหน่วยบริหารด้วย ขณะเดียวกันมักเกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปกครองและนักการศึกษา นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังแบ่งเขต แต่ละเขตมีจำนวนโรงเรียนไม่เท่ากัน มีหลายหน่วยงานจัดการศึกษาอย่างขาดการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหาร รวมทั้งกรุงเทพมหานครไม่มีอำนาจในการเกณฑ์นักเรียน

กรมวิชาการ (2534 : 140-141) ได้กล่าว ถึงผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในศตวรรษที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน จะพบลักษณะบางประการ คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนจากโรงเรียนในเมืองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าโรงเรียนนอกเมือง ด้านค่านิยม และคุณธรรม การจัดการเรียนการสอนในด้านนี้ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมยังไม่ต่อเนื่องด้านพฤติกรรมนักเรียน นักเรียนมีอิสระ และทางเลือกเกี่ยวกับการศึกษาของตนเองมากกว่าเดิม

จากการศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา น้อยกว่าด้านอื่น ซึ่งจะต้องส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่า งานด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครมีปัญหาหลายด้าน ทั้งด้านการบริหารงาน การจัดสรรงบประมาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะส่งผลกระทบต่อปัญหาคุณภาพของเยาวชน อันจะเป็นกำลังหลักของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ทางการศึกษาไว้ว่า จะต้องสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ครบทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานนี้อยากจะทราบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามสาระบบจำแนก (Taxonomy of Educational Objectives) ของ Benjamin S. Bloom และคณะเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดสภาพเรียนการสอนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย 2. ด้านจิตพิสัย 3. ด้านทักษะพิสัย

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานและระดับชั้นที่สอน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้านแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน แตกต่างกัน

3. อาจารย์ที่สอนในระดับชั้นต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครใน 3 ด้าน แตกต่างกัน

1.4 ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามสาระบบจำแนก (Taxonomy of Educational Objectives) ของ Benjamin S. Bloom และคณะ (อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2524 : 7-13) ที่แบ่งไว้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นผลการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะทางสมอง (Intellectual Ability) เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แสดงออกทางสมอง ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางความรู้สึก (Feeling) ที่เกิดจากจิตใจ ความสนใจ เจตคติ ความชอบ ความไม่ชอบ ค่านิยม ความเชื่อ และการปรับตัว ซึ่งได้แก่ การรับไว้ การตอบสนอง การให้คุณค่า การจัดระบบ และการสร้างนิสัยเพิ่มให้มากขึ้น

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นทักษะในการเคลื่อนไหว (Motor Skill) ของร่างกาย ได้แก่ การรับรู้ การเตรียมพร้อมปฏิบัติ การตอบสนองตามการแนะนำ การปฏิบัติได้ การตอบสนองที่ซับซ้อนการดัดแปลงให้เหมาะสม และการริเริ่ม

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2544 โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 52 โรงเรียน จำนวน 2,820 คน แบ่งได้ ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารได้แก่ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	จำนวน	185 คน
2. กลุ่มอาจารย์ได้แก่อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอน	จำนวน	2,635 คน
รวมประชากร		2,820 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (อ้างใน รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 80-81) จากจำนวน ประชากรของกลุ่มอาจารย์ 2,635 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม 338 คน แบ่งไว้ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 52 โรง ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	185 คน
2. กลุ่มอาจารย์ คัดจากอาจารย์ทั้งหมด 2,635 คน เอามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง	338 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	523 คน

1.5.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- 1) ตำแหน่ง แบ่งเป็น
  1. ผู้บริหาร
  2. อาจารย์

2) ประสบการณ์ในการทำงาน

1. ต่ำกว่า 10 ปี
2. ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3) ระดับชั้นที่สอน

1. ประถมศึกษา
2. มัธยมศึกษา

1.5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ 1. ด้านพุทธิพิสัย 2. ด้านจิตพิสัย 3. ด้านทักษะพิสัย

1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 52 โรงเรียน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาของผู้บริหาร และอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น 2 ระดับคือ

1.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.2 อาจารย์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามสาระบบจำแนกใน 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านพุทธิพิสัย หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะทางสมองเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แสดงออกทางสมอง ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

2.2 ด้านจิตพิสัย หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกทางความรู้สึกที่เกิดจากจิตใจ ความสนใจ เจตคติ ความชอบ ความไม่ชอบ ค่านิยม ความเชื่อ และการปรับตัว ซึ่งได้แก่ การรับไว้ การตอบสนอง การให้คุณค่า การจัดระบบ และการสร้างนิสัยเพิ่มให้มากขึ้น

2.3 ด้านทักษะพิสัย หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวของร่างกาย ได้แก่ การรับรู้ การเตรียมพร้อมปฏิบัติ การตอบสนองตามการแนะนำ การปฏิบัติได้ การตอบสนองที่ซับซ้อนการดัดแปลงให้เหมาะสม และการริเริ่ม

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

4. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ทำงานของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เริ่มบรรจุเข้ารับราชการจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 ต่ำกว่า 10 ปี

4.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

5. ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

5.1 ประถมศึกษา

5.2 มัธยมศึกษา

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้ทำวิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาดำเนินการค้นคว้าประกอบการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ตามลำดับต่อไปนี้

2.1 นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2.2 แนวทางดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2.2.1 การเตรียมความพร้อมของโรงเรียน

2.2.2 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 การเตรียมวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็น

2.2.4 การเตรียมอาคารสถานที่

2.2.5 การเตรียมบุคลากร

2.2.6 การเตรียมเอกสารแบบพิมพ์

2.3 เป้าหมายการจัดการศึกษา

2.3.1 เป้าหมายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2.3.2 การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ตามมาตราที่ 24

2.3.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้

2.4 สภาพการจัดการเรียนการสอน

2.4.1 ด้านพุทธิพิสัย

2.4.2 ด้านจิตพิสัย

2.4.3 ด้านทักษะพิสัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา (2544 : 2) กรุงเทพมหานครเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาภาคบังคับ กรุงเทพมหานครได้เสนองานนโยบายรัฐบาลที่เตรียม การขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี และเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว

แผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535 : 2539) ได้กำหนดนโยบายการศึกษา กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาไว้ดังนี้

ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความต้องการของท้องถิ่น โดยเน้นบริการแก่เด็กที่ด้อยโอกาส
2. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
3. เร่งพัฒนาครูผู้สอน
4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
5. ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และเร่งพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานทางวิชาการ
6. ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำผลไปแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนและปรับปรุงพัฒนาเทคนิควิธีการสอน

2.2 แนวทางดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา (2544 : 1-4) การดำเนินงานของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษานั้น กำหนดไว้ ในหลักการว่าจะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533) ดังนั้นการดำเนินงานการจัดการศึกษา ของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเป็นเรื่องที่สำคัญผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องควรได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ อย่างมากต่อผู้เรียน การเตรียมการในแต่ละด้านมีแนวทางดำเนินการดังนี้

2.2.1 การเตรียมความพร้อมของโรงเรียน

1. การประชาสัมพันธ์ โรงเรียนที่จะเปิดดำเนินการตามโครงการโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาควรมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ก่อนดำเนินการเป็นระยะเวลา พอสมควร เพื่อให้นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไป ในท้องถิ่น ได้ทราบว่า โรงเรียนจะเปิดทำการสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตามนโยบายของรัฐบาลและ นโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การจัดการในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

1. การเป็นพลเมืองดี
2. มีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพพอแก่การออกไปประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต
3. มีพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์แล้วควรทำแผนงานโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบด้วย
2. การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน เนื่องจากภารกิจของโรงเรียนต้องมีเพิ่มมากขึ้น การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยม จำเป็นต้องสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ดังนี้
  - ข้อมูลในโรงเรียน
    1. จำนวนห้องเรียน ห้องพิเศษ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็น ฯลฯ
    2. ครู ได้แก่ วุฒิการศึกษา วิชาเอก วิชาโท ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ประสบการณ์ ฯลฯ
    3. นักเรียน ฐานะ รายได้ สภาพครอบครัว ฯลฯ
    4. ผู้ปกครอง ฐานะ รายได้ ฯลฯ
  - ข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น
    1. อาชีพ รายได้ของท้องถิ่น
    2. วิทยากรท้องถิ่น
    3. สถานประกอบการ
    4. ตลาดแรงงาน และความต้องการของท้องถิ่น
    5. สภาพศึกษาอื่น ๆ

2.2.2 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานในสังกัด ประสานงานขอความร่วมมือเกี่ยวกับการเกี่ยวกับการดำเนินงานตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานเขต สำนักงานการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา กรุงเทพมหานคร ประสานงาน และขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานเป็นแหล่งศึกษาดูงาน การเป็นวิทยากร ฯลฯ โรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดดำเนินการก่อนแล้วหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สำนักพัฒนาชุมชน สำนักอนามัย ฯลฯ เป็นต้น
2. หน่วยงานนอกสังกัด ประสานความสัมพันธ์ ขอความร่วมมือด้านวิชาการ การเป็นวิทยากร เป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือเป็นแหล่งศึกษาดูงาน เป็นแหล่งฝึกงานวิชาชีพ ฯลฯ ได้แก่ โรงเรียนประธานกลุ่ม โรงเรียนสมาชิกในกลุ่ม โรงเรียนมัธยมอื่น ๆ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา สถานประกอบการอาชีพเอกชน ฯลฯ

2.2.3 การเตรียมวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็น

สิ่งที่โรงเรียนจะต้องสำรวจจัดและจัดเตรียม โดยประสานงานกับสำนักงานเขต
สำนักงานการศึกษา มีดังนี้

1. วัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็น
  - 1.1 โต๊ะ ม้านั่ง ครู นักเรียน
  - 1.2 อุปกรณ์การศึกษา
  - 1.3 สื่อการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา
  - 1.4 เครื่องมือ เครื่องใช้ในการสอนวิชาสามัญ วิชาชีพ
  - 1.5 เอกสาร แบบพิมพ์ ทะเบียนต่าง ๆ

2.2.4 การเตรียมอาคารสถานที่

โรงเรียนต้องจัดเตรียมให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

1. ห้องเรียน (สำหรับ ม.1 – ม.3 อย่างน้อย 6 ห้องเรียน)
2. ห้องวิทยาศาสตร์
3. ห้องพลานามัย
4. ห้องแนะแนว
5. ห้องสมุด
6. ห้องประชุม
7. ห้องวิชาชีพ

2.2.5 การเตรียมบุคลากร

การจัดเตรียมบุคลากรควรคำนึงถึงคุณวุฒิ สาขาวิชาเอก ความถนัด ความสนใจ ฯลฯ กรณีไม่มีครูที่มีวุฒิวิชาเอกในรายวิชาที่เปิดทำการสอน ควรพิจารณาจากบุคคลที่อาสาสมัคร มีความสนใจในการสอนวิชานั้น ๆ นอกจากนี้โรงเรียนควรแสวงหาและเตรียมบุคลากรในห้องอื่น เพื่อที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรภายนอกสำหรับวิชาชีพต่าง ๆ ด้วย

2.2.6 การเตรียมเอกสารแบบพิมพ์

1. เอกสารแบบพิมพ์ ใบคำร้อง และทะเบียนต่าง ๆ ที่โรงเรียนต้องจัดเตรียม
2. ระเบียบแสดงผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (รบ.1 - ต)
3. แบบรายงานผลการเรียนของผู้ที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (รบ. 2 – ต)
4. สมุดประเมินผลรายวิชา (รบ.3 - ต.)
5. สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (รบ.4 – ต)

6. ใบรับรองผลการเรียน (รป. 5 – ต)

7. ทะเบียนสะสม (รป. 6 – ต)

เอกสารต่าง ๆ ดังกล่าว อาจจัดทำสำเนาเพื่อทดลองใช้ก่อน เมื่อมั่นใจว่ากรอบถูกต้องชัดเจนแล้ว จึงกรอกใบแบบตัวจริง

การสั่งซื้อเอกสารแบบพิมพ์ การควบคุมการเก็บรักษาให้ปฏิบัติตามคำสั่ง

กระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษาจะจัดและซื้อเอกสาร แบบพิมพ์ ให้แก่โรงเรียน

ส่วนใบคำร้องต่าง ๆ โรงเรียนควรจะทำขึ้นเองตามความจำเป็นและตามความเหมาะสม

2.3 เป้าหมายการจัดการศึกษา

2.3.1 เป้าหมายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2541 : 8-9) กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นองค์กรท้องถิ่น เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องก้าวหน้ามีมาตรฐานทันสมัย ดำรงความเป็นไทยในความเป็นสากล สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินการบริหารจัดการทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สถานภาพของครูและบุคลากร มั่นคง มีศักดิ์ศรี สนับสนุนให้การศึกษ เพื่อประโยชน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษา ดังนี้

1. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากกรุงเทพมหานคร จะมีความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดี เข้าศิลปวัฒนธรรม และกระบวนการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความมั่นใจในตนเอง สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความภูมิใจ รู้จุดดีจุดด้อยของตนเอง มีสุขภาพและจิตใจที่ดี เพื่อให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ดีเป็นคนไทยที่ดีในความเป็นสากล และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูและบุคลากรของโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ทุกคนได้รับการสนับสนุนให้มีความรู้ความสามารถ มีเกียรติและศักดิ์ศรี ให้มีสวัสดิการที่ดี ส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเลื่อนระดับและการดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ให้มีโอกาสหาความรู้ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน การสอนให้รู้จักใช้สื่ออย่างหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน

3. โรงเรียนของกรุงเทพมหานคร ทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานและทันสมัย และมีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น มีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี มีความปลอดภัย และปราศจากสารเสพติดทั้งปวง

4. กรุงเทพมหานครได้รับมอบอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา ภายใต้การกำกับเชิงนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน มีครูและคณะกรรมการศึกษาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน หลักสูตร อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งร่วมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง

5. กรุงเทพมหานคร จัดสภาพแวดล้อมและสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งส่งเสริมในเรื่องของศิลปะและนันทนาการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการอย่างสะดวกทั่วถึง เช่น การจัดตั้ง/จัดดำเนินการให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ ระบบอินเทอร์เน็ต โรงละคร หอศิลป์วัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ สนามกีฬา สวนสาธารณะ รายการวิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ หรือสื่อผสมต่าง ๆ

2.3.2 การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตราที่ 24

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 13-14) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตราที่ 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้และป้องกันแก้ไขปัญหาค
3. การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. การจัดการเรียนการรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีประสานความร่วมมือกับบิดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.3.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 2-7) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้และการเรียนรู้ไว้ดังนี้

การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ซึ่งควรจะเป็นการปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

การเรียนรู้นั้นถือว่าเป็นขั้นตอนและกระบวนการที่สำคัญของมนุษย์ ในการรับรู้เรื่องราวหรือเนื้อหาข้อมูลที่เกิดขึ้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ประดิษฐ์ เอกทัศน์ (2537 : 57) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่หรือพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกฝนมิใช่เป็นผลมาจากการตอบสนองตามธรรมชาติ วุฒิภาวะ พืชยา อุบัติเหตุ หรือความบังเอิญต่าง ๆ

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ ชีระดากร (2522 : 45) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้ การเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างคงทนถาวรและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการฝึกฝนหรือได้รับประสบการณ์ มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงบางอย่างที่ไม่จัดอยู่ในลักษณะการเรียนรู้ เช่น พฤติกรรมที่เปลี่ยนอันเนื่องมาจากวุฒิภาวะ พฤติกรรมที่ตอบสนองโดยประสาทอัตโนมัติหรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงชั่วคราว ภายใต้อิทธิพลของฤทธิ์ยา

สุชา จันท์ธรม (2522 : 25) ได้กล่าวอ้างเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ของ E.R. Hilgard ไว้ดังนี้ การเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงค่อนข้างที่จะถาวรของพฤติกรรมอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการฝึก

พยอม วงศ์สารศรี (2526 : 70) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้จะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร มิใช่พฤติกรรมที่เกิดจากผลที่ผู้เรียนมีวุฒิภาวะหรือการเรียนที่ผู้เรียนได้รับยาเสพติด หรือการเรียนรู้ได้รับอุบัติเหตุ

คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 11-14) ได้สรุปลักษณะของผู้เรียนและลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นสาระสำคัญดังนี้

ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียน เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

คนเก่งคือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิด แก่ตน สังคม และประเทศชาติได้

คนมีความสุขคือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจ เป็นคนที่ร่าเริงแจ่มใส ร่างกาย แข็งแรง จิตใจ เข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสระปลอดภัยต่อการตกเป็น ทาสอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพ

กรมวิชาการ (2543 : 5) การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร ให้เป็นที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จ (Benchmark) ของช่วงชั้นปีที่ 1-3, 4-6, 10-12 จำนวน 18 มาตรฐาน

1. มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศรัทธา และมุ่งในความดี
2. ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ
3. เห็นคุณค่าของตนเองและพึ่งตนเอง
4. มีสุนทรียภาพ
5. มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีความสามารถในการคิด ไตร่ตรอง คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์
7. มีความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต
8. มีทักษะในการสื่อสาร
9. มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
10. มีทักษะการจัดการและสามารถใช้และพัฒนาเทคโนโลยี
11. มีความรู้และทักษะตามสาระการเรียนรู้
12. รักการเรียนรู้ และรู้วิธีการเรียนรู้
13. สามารถทำงาน รักการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
14. มีจิตสำนึกในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม
15. มีเจตคติที่ดี มีประสบการณ์และทักษะในงานอาชีพสุจริต
16. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
17. ภูมิใจในท้องถิ่น ประเทศชาติ และความเป็นไทย
18. มีจิตสำนึกและปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข

มาตรฐานที่กำหนดไว้นี้ สถานศึกษาต้องใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ให้มี
คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด พร้อมทั้งใช้กำกับ ตรวจสอบ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2543 : 6-8) การจัดการเรียนการสอนของครูจะต้องกำหนดดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะสอน เพื่อเตรียมตนเองให้พร้อม เป็นแหล่งความรู้ คำปรึกษา และข้อมูลให้กับผู้เรียน ครูจะต้องเตรียมศึกษาค้นคว้า อ่าน ทดลองปฏิบัติมาก ๆ ในเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ สอน จะได้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

2. การเตรียมแหล่งข้อมูล ครูต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบสื่อการเรียน ในความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

3. การจัดเตรียมแผนการสอน ก่อนสอนทุกครั้งครูจะต้องวางแผน การจัดกิจกรรม ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ครูต้องเตรียมวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญครูเป็นผู้กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และรับผิดชอบต่อผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

4. การเตรียมสื่อการสอน ครูจะต้องพิจารณาว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ หรือแหล่งความรู้ ต่าง ๆ ครูต้องอำนวยความสะดวก เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

5. การเตรียมการประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ว่า ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย หรือไม่

นอกจากนี้ครูจะต้องมีบทบาทด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยคือ

1. การเป็นผู้ช่วย หรือให้คำแนะนำปรึกษา คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการ ให้ช่วยเหลือการเรียนรู้จะได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การเป็นผู้สนับสนุน และเสริมแรง กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม หรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และชม, ให้รางวัล บ้างเป็นการเสริมแรงตามความเหมาะสม

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามเวลา และ โอกาสที่เหมาะสม

4. การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบ สังเกตบันทึกพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในขณะที่ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม

5. การสร้างเสริมบรรยากาศ ที่อบอุ่น และเป็นมิตรให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น อย่างเปิดเผยเต็มที่ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นมิตรที่ดีต่อกัน เพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

2.4 สภาพการจัดการเรียนการสอน

เยาเวดี วิบูลย์ศรี (2540 : 189-190) การจำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามวิธีการของ บลูมและคณะได้จำแนกออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ที่เรียกว่าปริเขต มีอยู่ 3 “ปริเขต” (Domain) ซึ่งได้แก่ ปริเขตด้านความรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ปริเขตด้านคุณค่าหรือจิตพิสัย (Affective

Domain) และปริเขตด้านทักษะหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) สำหรับปริเขตด้านพุทธิพิสัยนั้น จะรวมวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่เกี่ยวกับความรู้ตามลำดับ ตลอดจนการพัฒนาความสามารถทางสมองและทักษะ สำหรับปริเขตด้านจิตพิสัยนั้น จะรวมวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ หรือการยอมรับคุณค่าต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ทัศนคติ ความซาบซึ้ง เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับตัวของบุคคลในสังคม ส่วนปริเขตด้านทักษะพิสัยนั้น จะรวมวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ที่เกี่ยวกับระบบการทำงานซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานทางกล้ามเนื้อ หรือทักษะที่ใช้กลไกทางร่างกาย เช่น ทักษะเกี่ยวกับการคัดลายมือ พิมพ์ดีด วาดน้ำ และการใช้เครื่องยนต์ต่าง ๆ เป็นต้น

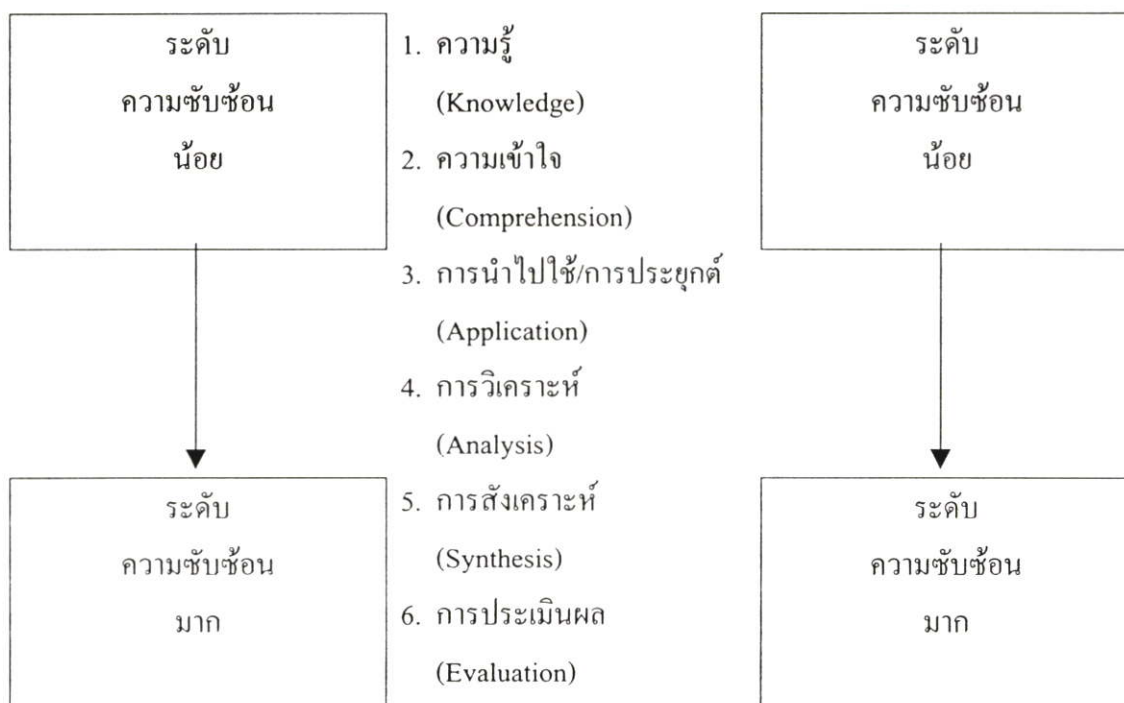
2.4.1 ด้านพุทธิพิสัย

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2540 : 190-191) กล่าวถึง พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จำแนกออกเป็น

1. ความรู้ (Knowledge) ซึ่งได้แก่
  - 1.1 ความรู้เฉพาะเรื่อง (Knowledge of Specifics)
  - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับศัพท์เทคนิคหรือศัพท์เฉพาะ (Knowledge of Terminology)
  - 1.3 ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงเฉพาะ (Knowledge of Specific Facts)
  - 1.4 ความรู้เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการจัดการกับปัญหาเฉพาะ (Knowledge of Way of Dealing with Specifics)
  - 1.5 ความรู้เกี่ยวกับแบบแผนนิยม (Knowledge of Conventions)
  - 1.6 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับขั้นตอนตามเหตุและผล (Knowledge of Trends and Sequence)
  - 1.7 ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกและจัดประเภท (Knowledge of Classification and Categories)
  - 1.8 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ (Knowledge of Criteria)
  - 1.9 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (Knowledge of Methodology)
  - 1.10 ความรู้เกี่ยวกับหลักการทั่วไปและความรู้ที่เป็นนามธรรมในสาขาวิชา (Knowledge of Universals and Abstraction in a Field)
  - 1.11 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปทั่วไป (Knowledge of Principles and Generalizations)
  - 1.12 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of Theories and Structures)

2. ความเข้าใจ (Comprehension) ซึ่ง ได้แก่
  - 2.1 การแปลความ (Translation)
  - 2.2 การตีความ (Interpretation)
  - 2.3 การขยายความ (Extrapolation)
3. การนำไปใช้ (Application) ซึ่ง ได้แก่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามควรแก่กรณี
4. การวิเคราะห์ (Analysis) ซึ่ง ได้แก่
  - 4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Elements)
  - 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships)
  - 4.3 การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Principles)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) ซึ่ง ได้แก่
  - 5.1 การสังเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อความหมาย (Production of a Unique Communication)
  - 5.2 การสังเคราะห์เพื่อการวางแผนโครงการ หรือแผนการ (Production of a Plan or Proposed Set of Operations)
  - 5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (Derivation of a Set of Abstract Relations)
6. การประเมินผล (Evaluation) ซึ่ง ได้แก่
  - 6.1 การตัดสินคุณค่าโดยใช้เกณฑ์ภายใน (Judgement in Terms of Internal Criteria)
  - 6.2 การตัดสินคุณค่าโดยใช้เกณฑ์ภายนอก (Judgement in Terms of External Criteria)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 63) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ด้านความรู้หรือสติปัญญา หรือที่เรียกว่า “พุทธิพิสัย” (Cognitive Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสมองหรือสติปัญญาโดยเริ่มตั้งแต่การที่บุคคลมีความสามารถในการจดจำเนื้อหาหรือเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ แล้วนำสิ่งที่รู้ (ความรู้) ไปสร้างให้เกิดความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลในที่สุด แบ่งออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงลำดับจากที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปหามากที่สุดดังนี้คือ

ภาพที่ 1.1 ระดับการพัฒนาทางสมองหรือสติปัญญา
ที่มา : โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2536 : 63

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2524 : 7-10) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัยไว้ดังนี้
ความรู้ – ความคิด เป็นผลการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะทาง
สมอง (intellectual ability) เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แสดงออกทางสมอง hsed เป็นผู้มีความรู้ –
ความคิด (thinking) ซึ่ง Bloom และคณะ (1856) ได้แบ่งพฤติกรรมที่แสดงว่าเป็นผู้มี ความรู้ –
ความคิดออกเป็น 6 ชั้น (อ้างใน อุทุมพร ทองอุทัย. 2523 : 191-199) ดังนี้

1. ความรู้ – ความจำ (Knowledge) หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมี
ประสบการณ์มาแล้วได้ และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่ละเนื้อหาวิชา และ
ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อวิชานั้นด้วย เช่น ระลึกหรือจำได้ถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ แบบแผนและเค้าโครง
ของเรื่องนั้น ๆ

ความรู้ – ความจำแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1 ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of Specifics) ได้แก่ ความสามารถในการระลึก
หรือจำได้ในเรื่องเกี่ยวกับ

1.1.1 คำศัพท์เฉพาะ (Terminology)

1.1.2 ข้อเท็จจริงเฉพาะสิ่ง (Specific Facts)

1.2 ความรู้เรื่องวิธีและวิธีการจัดการกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of Ways and
Means of Dealing with Specifics) ได้แก่ ความรู้ในวิธีและวิธีการที่เกี่ยวกับ

1.2.1 แบบแผนนิยม (Conventions)

1.2.2 การจัดพวกและประเภท (Classifications and Categories)

1.2.3 เกณฑ์ (Criteria)

1.2.4 ระเบียบวิธี (Methodology)

1.3 ความรู้เรื่องสากลและนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the Universals and Abstracts in a Field) เป็นความรู้ความสามารถในเรื่องแผนและรูปแบบที่สำคัญ ๆ ทั้งที่เป็นโครงสร้าง ทฤษฎีและข้อสรุป ได้แก่ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ

1.3.1 หลักการและข้อสรุปทั่วไป (Principles and Generalizations)

1.3.2 ทฤษฎีและโครงสร้าง (Theories and Structures)

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความรู้ ความสามารถและทักษะในการแปลการตีความ และการสรุปอ้างอิง ซึ่งจะต้องเข้าใจจับใจความสำคัญของเรื่อง และสามารถคิดแปลงของที่พบเห็นที่คล้ายกับของเก่าที่เคยประสบมาแล้วได้ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การมีความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับ

2.1 การแปล (Translation)

2.2 การตีความ (Interpretation)

2.3 การขยายความ (Extrapolation)

3. การประยุกต์ (Application) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ในการนำความรู้ ความเข้าใจในเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง สามารถนำกฎเกณฑ์ หลักการและวิธีการที่ได้เรียนรู้มาไปใช้แก้ปัญหา หรือทำความเข้าใจในสถานการณ์ใหม่ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจำแนกเรื่องต่าง ๆ ในกระจายออกเป็นหน่วยย่อยหรือส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ได้ลำดับขั้นของความคิดหรือความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่ชัดเจนแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ให้เห็น

4.1 ความสำคัญ (Elements)

4.2 ความสัมพันธ์ (Relationships)

4.3 หลักการจัดระเบียบ (Organizational Principles)

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องเดียวกัน หรือนำมาจัดเรียงเรียงขึ้นใหม่ในโครงสร้างหรือรูปแบบที่ไม่เหมือนเดิม แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความสามารถในการสังเคราะห์เกี่ยวกับ

5.1 ผลผลิตจากการสื่อความหมายเฉพาะ (Production of a Unique Communications)

5.2 ผลผลิตจากแผนงานหรือชุดเสนอเพื่อปฏิบัติการ (Production of a Plan or Proposed set of Operations)

5.3 ความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (Derivation of a Set of Abstract Relations)

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหาและวิธีการตามเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

6.1 การตัดสินใจตามเกณฑ์ภายใน (Judgments in Terms of Internal Evidence)

6.2 การตัดสินใจตามเกณฑ์ภายนอก (Judgments in Terms of External Criteria)

ไพรัตน์ พัทน้อย (มปป. : 82-86) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัยว่า วัตถุประสงค์ด้านความสามารถรับความรู้ไว้ในอินทรีย์ และพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา Benjamin S. Bloom และคณะได้จำแนกและจัดลำดับไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ด้านความรู้ (Knowledge) คือให้ผู้เรียนรับความรู้ต่าง ๆ ด้วยความสามารถที่จดจำ (Memorization) และระลึกได้ (Recall) ความรู้เหล่านี้ประกอบด้วยความรู้ที่ง่าย ๆ ไปยังความรู้ที่ซับซ้อน ดังนี้

1.1 ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of Specific) คือความรู้ที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม เป็นข้อเท็จจริงที่ยอมรับโดยทั่วไป ความรู้ประเภทนี้เป็นความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนต้องมีต้องรับรู้จดจำนำไปใช้เพื่อช่วยในการรับรู้ความรู้ที่ซับซ้อน ได้ดีขึ้น ได้แก่

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ (Knowledge of Terminology)

1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับความจริงที่เป็นข้อมูลเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ (Knowledge of Specific Facts) เช่น “สสารเมื่อได้รับความร้อนจะขยายตัว” “โลกเป็นดาวพระเคราะห์ดวงหนึ่งในสุริยจักรวาล” เป็นต้น

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (Knowledge of Way and Means of Dealing with Specifics) คือ ความรู้ที่แสดงถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ประกอบด้วยความรู้ย่อยดังนี้

1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (Knowledge of Conventions) เช่น พิธีไหว้ครู พิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและลำดับการ (Knowledge of Trends and Sequences) เช่น ประชาชนมีความต้องการการศึกษาสูงขึ้น โดยพิจารณาจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น กระบวนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปทบทวน ขั้นนำไปใช้และขั้นประเมินผล เป็นต้น

1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดแบ่งประเภท (Knowledge of Classifications and Categories) เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบ่งตามลักษณะใช้งานได้ 3 ชนิด คือ โปรแกรมทางคำนวณ โปรแกรมจัดข้อมูล และ โปรแกรมการนำเสนอ เป็นต้น

1.2.4 ความรู้เกี่ยวกับมาตรการ (Knowledge of Criteria) คือความรู้ที่เป็นเกณฑ์ใช้ในการวัดและประเมินสิ่งต่าง ๆ เช่น นักศึกษาต้องเรียนได้คะแนนรายวิชาระดับ D ทุกรายวิชาในหลักสูตร และคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับ C จึงจะสำเร็จการศึกษา

1.2.5 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (Knowledge of Methodology) เป็นความรู้ที่แสดงถึงขั้นตอนของการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น วิธีแสดงหาความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบต่าง ๆ วิธีวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบแร่ธาตุในดิน

1.3 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและสิ่งนามธรรมของสาขาวิชา (Knowledge of The Universals and Abstraction in Field) คือความรู้ที่ได้จากข้อสรุปที่เป็นหลักการสำคัญและใช้เป็นแนวในการแก้ปัญหา ตามวิธีการของศาสตร์นั้นๆ ประกอบด้วย

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปเป็นหลักทั่วไป (Knowledge of Principles and Generalization) เช่น หลักการสอนทั่วไป ลักษณะวิธีสอนที่ดี เป็นต้น

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of Theories and Structures) เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้มีหลายทฤษฎีได้แก่ ทฤษฎีสนาม (The Field Theory) ทฤษฎีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (The Association Theory) เป็นต้น

2. ทักษะและความสามารถของสติปัญญา (Intellectual Skills and Abilities) การสอนมิได้มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับรู้เนื้อหาสาระวิชาซึ่งเป็นความรู้ (Knowledges) เท่านั้น การสอนที่สมบูรณ์จะต้องให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ (Knowledges) เหล่านั้น นำไปแก้ปัญหาเพื่อกระทำกรใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้ การพิจารณาระดับที่เป็นพัฒนาทักษะและความสามารถทางปัญญาประกอบด้วย

2.1 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจ ข่าวสารข้อมูล เพื่อความรู้ (Knowledges) ที่ได้รับนั้นอย่างถ่องแท้โดยแสดงความสามารถออกมาเป็นพฤติกรรมดังนี้

2.1.1 การแปลความได้ (Translation) คือผู้เรียนสามารถอธิบาย ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้นอย่างถูกต้อง เช่น สัญลักษณ์ต่าง ๆ ข้อความ จำนวน เป็นต้น

2.1.2 การตีความ (Interpretation) คือความสามารถในการให้ความหมายโดยการบรรยายขยายความด้วยคำพูด คำอธิบายของตนเองให้เกิดความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้นกระจ่างชัดเจนขึ้น

2.1.3 การสรุปความคาดคะเน (Extrapolation) คือ การที่ผู้เรียนสามารถมองเป็นประเด็นหลักของเหตุการณ์สถานการณ์นั้น อย่างต่อเนื่องอันจะเป็นแนวโน้มทำให้สามารถทำนายเพื่อคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้

2.2 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) คือความสามารถในการทำความเข้าใจ ปัญหาที่พบในสถานการณ์ที่ต่าง ๆ ออกไป แยกแยะประเด็นปัญหาให้ชัดเจน แล้วทำความเข้าใจในความรู้ (Knowledges) ที่มีอยู่แล้วนั้น มาแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยใช้ความเข้าใจในความรู้หลาย ๆ อย่างร่วมกัน

2.3 การวิเคราะห์ (Analysis) คือความสามารถในการแยกสิ่งที่ซับซ้อนออกเป็น ส่วนย่อย ๆ ทำให้เห็นความสัมพันธ์หรือความแตกต่างระหว่างส่วนย่อยนั้น ความสามารถในการวิเคราะห์ ได้แก่

2.3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Elements)

2.3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships)

2.3.3 การวิเคราะห์หลักการดำเนินการ (Analysis of Organizational Principles)

2.4 การสังเคราะห์ (Synthesis) คือความสามารถในการนำส่วนย่อย ๆ มาผสมผสานกันสัมพันธ์ใช้ร่วมกัน เพื่อสร้างสิ่งใหม่ขึ้น อย่างเป็นระบบแบบแผน มิใช่เป็นการลองผิดลองถูก การแสดงออกซึ่งความสามารถในการสังเคราะห์ คือ

2.4.1 การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความคิด (Production of a Unique Communication) เช่น ความสามารถในการอธิบาย ชี้แจง เล่าประสบการณ์

2.4.2 การวางแผนงานหรือโครงการ (Production of a Plan) เช่น การวางแผนการสอน การวางแผนโครงการ การวางแผนการวิจัย เป็นต้น

2.4.3 การตั้งกฎเกณฑ์ สูตรทฤษฎีโดยการพิจารณาความสัมพันธ์สิ่งที่เป็นนามธรรม (Derivation of a Set of Abstract Relations) เช่น สุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐาน 10 ประการ เป็นต้น

2.5 การประเมินผล (Evaluation) คือความสามารถที่จะพิจารณาและตัดสินโดยอาศัยข้อมูลหลาย ๆ อย่าง มากำหนดเป็นเกณฑ์ในการตัดสินรวมทั้งการตัดสินโดยใช้เกณฑ์ที่ได้มาตรฐานแล้ว จึงมีผู้อื่นได้กำหนดไว้แล้ว ได้แก่

2.5.1 การตัดสินโดยใช้คุณค่าของสิ่งนั้น (Judgement in Terms of Internal Evidence)

2.5.2 การตัดสินโดยใช้มาตรการภายนอก (External Evidence)

กนก จันทร์ขจร (2528 : 67) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านพุทธิศึกษา (Cognitive Domain) ไว้ว่า คำว่าพุทธิ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แปลว่า “ปัญญา” ภาษาบาลี แปลว่า “ความฉลาด” เป็นคำที่ตรงความหมายที่สุด มีหลายท่านแปลความหมาย Cognitive Domain ของ เบนจามิน เอส. บลูม ว่า “ความรู้” ซึ่งไม่ตรงความหมายดังก บลูม และคณะ เมื่อปี 1956 ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้านพุทธิศึกษา (Taxonomy of Educational

Objectives.Handbook I : Cognitive Domain) ซึ่งเป็นการจำแนกด้านการรู้คิด คือจำแนกลักษณะการเรียนรู้ในด้านการเพิ่มพูนสติปัญญาความคิด ออกเป็นลำดับขั้นจากง่าย ไม่ซับซ้อนไปสู่การพัฒนาที่สูงขึ้น ตามลำดับ ดังนี้

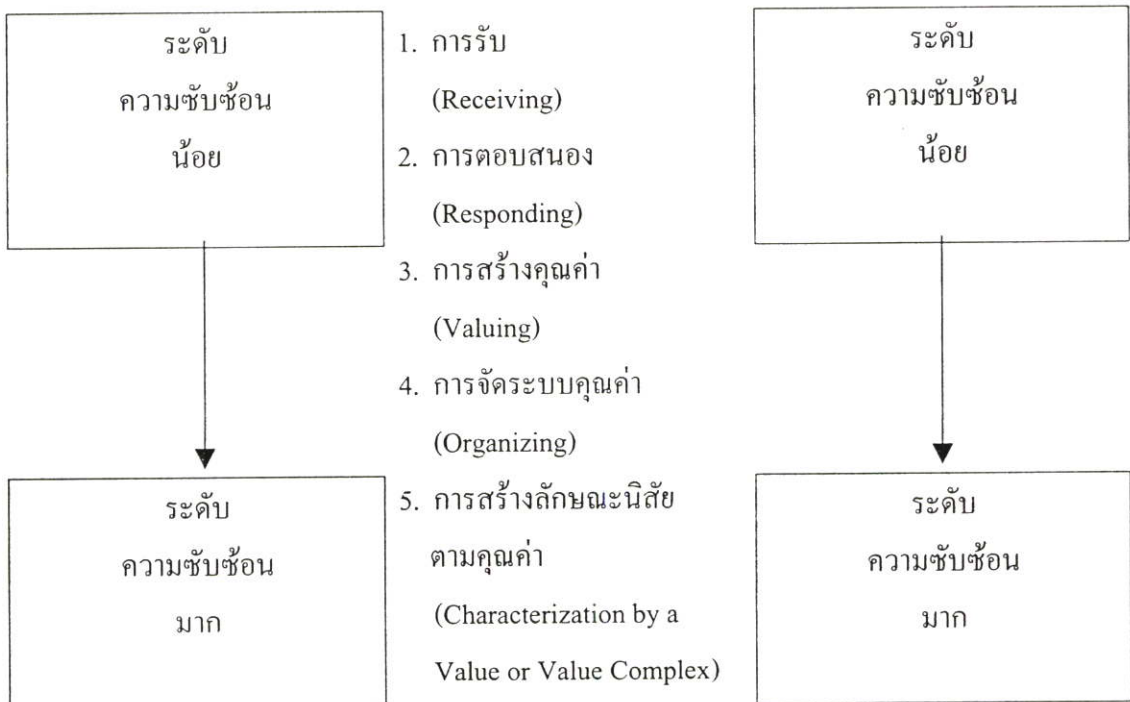
1. ความรู้ (Knowledge)
2. ความเข้าใจ(Comprehension) การแปลความหมาย การให้ความหมายและการคาดคะเน
3. การนำไปใช้ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
6. การประเมินผล (Evaluation)

2.4.2 ด้านจิตพิสัย

เยาเวดี วิบูลย์ศรี (2540 : 192) กล่าวถึงจิตพิสัย (Affective Domain) จำแนกออกเป็น

1. การรับรู้หรือการตั้งใจรับรู้ (Receiving of Attending) ซึ่งได้แก่
  - 1.1 การรู้ตัว (Awareness)
  - 1.2 ความเต็มใจที่จะรับรู้ (Willingness to Receive)
  - 1.3 การบังคับหรือเลือกที่จะรับรู้ (Controlled or Selected Attention)
2. การตอบสนอง (Responding) ซึ่งได้แก่
  - 2.1 การยอมรับที่จะตอบสนอง (Acquiescence in Responding)
  - 2.2 ความเต็มใจในการตอบสนอง (Willingness to Respond)
  - 2.3 ความพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response)
3. การให้คุณค่า (Valuing) ซึ่งได้แก่
  - 3.1 การยอมรับในคุณค่า (Acceptance of a Value)
  - 3.2 ความพึงพอใจในคุณค่า (Preference for a Value)
  - 3.3 การทำตามคุณค่า (Commitment)
4. การจัดลำดับความคิด (Organization) ซึ่งได้แก่
  - 4.1 การสร้างมโนทัศน์ในคุณค่า (Conceptualization of a Value)
  - 4.2 การจัดระบบคุณค่า (Organization of a Value System)
5. การจำแนกคุณลักษณะจากคุณค่าต่าง ๆ ที่ซับซ้อน (Characterization by a Value or Value Complex) ซึ่งได้แก่
  - 5.1 การสรุปคุณค่าออกเป็นแต่ละชุด (Generalized Set)
  - 5.2 การจำแนกคุณลักษณะเฉพาะออกจากกัน (Characterization)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 64) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัยว่า ด้านเจตคติ/ความรู้สึคนึกคิด หรือที่เรียกว่า “จิตพิสัย” (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้สึคนึกคิด และเจตคติ โดยเริ่มตั้งแต่ที่บุคคลรับประสบการณ์จากสิ่งหนึ่ง ๆ และเกิดการรับรู้ในสิ่งนั้น ๆ แล้วตอบสนองและให้คุณค่าต่าง ๆ ในสิ่งที่ตนรับรู้ จากนั้นจึงนำสิ่งที่เป็ยคุณค่าเหล่านั้นมาจัดเรียบเรียงเป็นระบบ แล้วสร้างเป็นลักษณะนิสัยหรือบุคลิกตามคุณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปหามากที่สุดดังนี้คือ

ภาพที่ 1.2 ระดับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้สึคนึกคิด และเจตคติ

ที่มา : ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ 2539 : 64

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2524 : 10-12) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ไว้ว่า ความรู้สึคนึกคิดเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของความรู้สึก (Feeling) ที่เกิดจากจิตใจ (Hearth) ซึ่งได้แก่ ความสนใจ เจตคติ ความชอบ-ไม่ชอบ ค่านิยม ความเชื่อ และการปรับตัว Krathwohl, Bloom และ Masia (อ้างใน อุทุมพร ทองอุทัย. 2523 : 184-193) ได้แบ่งความรู้สึคนึกคิดออกเป็น 5 ขั้นดังนี้

1. การรับไว้ (Receiving or Attending) เป็นความรู้สึกไวต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าบางอย่าง ซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจหรือความสนใจในสิ่งนั้น แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่

- 1.1 ความรู้ตัวหรือความตระหนัก (Awareness)
- 1.2 ความตั้งใจรับ (Willingness to Receive)
- 1.3 ความตั้งใจที่ถูกควบคุมหรือถูกเลือก (Controlled of Selected Attention)

2. การตอบสนอง (Responding) เป็นความรู้สึกที่ไม่เพียงแต่รับรู้เท่านั้น แต่เริ่มมีปฏิกิริยาอาการโต้ตอบกับสิ่งเร้า นั้น แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 2.1 การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in Responding)
- 2.2 ความตั้งใจที่จะตอบสนอง (Willingness to Respond)
- 2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction to Response)

3. การให้คุณค่า (Valuing) เป็นความรู้สึกที่เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และยอมรับเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของเขา แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 3.1 การรับคุณค่า (Acceptance of a Value)
- 3.2 ความพึงพอใจในคุณค่า (Preference for a Value)
- 3.3 การยอมรับ (Commitment)

4. การจัดระบบ (Organization) เป็นรู้สึกนึกคิดที่สืบเนื่องจากการให้คุณค่าอย่างต่อเนื่อง แล้วนำมารวบรวมจัดคุณค่าเหล่านั้นให้เป็นระบบ กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า และสร้างจุดเด่นและจุดรวมทั่วไปขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 4.1 การสร้างมโนทัศน์ของคุณค่า (Conceptualization of a Value)
- 4.2 การจัดเรียบเรียงระบบคุณค่า (Organization of a Value System)

5. การสร้างลักษณะนิสัย โดยคุณค่าเดี่ยวและคุณค่าซับซ้อน (Characterization by a Value or Value Complex) เป็นลักษณะที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ตามคุณค่าที่มีอยู่ภายในตัว แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- 5.1 ชุดสรุปอ้างอิง (Generalized Set)
- 5.2 การสร้างลักษณะนิสัยขึ้น (Characterization)

ไพรัตน์ พิคน้อย (มปป. : 86-89) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย (The Affective Domain) การจัดการศึกษา มิได้มุ่งแต่การพัฒนาทางด้านความรู้และสติปัญญาเท่านั้น ต้องพัฒนาจิตใจผู้เรียนอันได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ค่านิยม ทศนคติ ความสุนทรีย์ ตลอดจนการรู้จักตัวเอง และความเข้าใจผู้อื่น เป็นต้น การพัฒนาด้านจิตพิสัยนี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะเป็นการสร้างคุณลักษณะชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียน ทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข David R. Krathwohl และคณะได้ศึกษาวิเคราะห์จัดลำดับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยไว้ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving or Attending) การรับรู้หรือการให้ความสนใจนี้เป็นขั้นของสภาพจิตใจขั้นแรก ที่จะทำให้เป็นบุคคลที่มีความไวต่อการรับรู้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งเร้า จะทำให้บุคคลสามารถเก็บเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้อง และเพียงพอในขั้นของการรับรู้นี้แบ่งเป็นส่วนย่อยอีก 3 ประการคือ

1.1 ความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมขั้นแรกสุดของจิตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งเกือบจะคล้ายกับพฤติกรรมระดับต่ำสุดทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) แต่ความตระหนักนี้หมายถึงความสามารถนึกคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตใจ เช่น การรับรู้ความงามในเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ สถาปัตยกรรม เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจิตสำนึก (Conscious) ของคนที่รู้จักเป็นพื้นเดิมอยู่แล้ว

1.2 ความยินดีที่จะรับรู้ (Willingness to Receive) ในขั้นนี้ผู้เรียนเต็มใจเกิดความพึงพอใจที่จะรับสิ่งที่มากระตุ้น เป็นการให้การสนใจ เอาใจใส่ต่อสิ่งเร้า การตั้งใจสังเกต เช่น ตั้งใจฟังอย่างดี ขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ตลอดจนการยอมอดทนต่อการปฏิบัติตามขนบประเพณีวัฒนธรรมและการกระทำต่อปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.3 การควบคุมหรือการเลือกให้ความสนใจ (Controlled or Selected Attention) สภาวะของจิตใจขั้นนี้เป็นการแยกสิ่งเร้าออกให้เห็นถึงความแตกต่างกัน โดยความรู้สึกเป็นการควบคุมความตั้งใจ ขณะเดียวกันก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ให้ความสนใจสิ่งเร้าที่ไม่ชอบพฤติกรรมขั้นนี้อาจจะแสดงให้เห็นเช่น “การฟังดนตรี” แล้วสามารถจำแนกเสียง ความหมายแตกต่างของอารมณ์และความหมายที่ตนสนใจได้

2. การตอบสนอง (Responding) ผู้เรียนมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่เป็นพฤติกรรมที่สูงกว่าการรับรู้ เป็นการแสดงความปรารถนาที่ผู้เรียนจะนำตนเองเข้าไปผูกพันกับเรื่องราว กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้รับความพอใจ จากการที่ตนได้เข้าไปมีส่วนร่วม ความรู้สึกผูกพันนี้ยังเป็นความรู้ขั้นต้น ซึ่งไม่สามารถยืนยันได้แน่นอนว่าผู้เรียนมี “จิตพิสัย” หรือ “ค่านิยม” ในทางใดทางหนึ่งต่อสถานการณ์หรือสิ่งเร้านั้นๆ พฤติกรรมการตอบสนองนี้มีส่วนประกอบย่อยอยู่ 3 ประการ คือ

2.1 การยินยอมตอบสนอง (Acquiescence in Responding) เป็นการเชื่อฟัง ซึ่งอาจจะมีลักษณะที่ไม่เต็มใจ แต่ยอมตามที่ตอบสนองโดยที่การกระทำของพฤติกรรมตอบสนองนั้น ไม่ได้ยอมรับอย่างเต็มที่ เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแต่ไม่ได้หมายความว่า บุคคลนั้นมีพฤติกรรมทางด้านอนามัย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่เท่านั้น เป็นต้น

2.2 การเต็มใจที่จะตอบสนอง (Willingness Respond) ในระดับนี้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกความสมัครใจตอบสนองอย่างเต็มใจ ซึ่งเป็นผลจากการเลือกกระทำเช่นนั้น โดยปราศจากการบังคับให้ตอบสนอง การรับผิดชอบที่จะปรับปรุงสุขภาพของตนเอง และความรับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลอื่น เช่น เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดีเลิกสูบเพราะควันบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของตนเองและสุขภาพของผู้อื่น เป็นต้น

2.3 การพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเต็มใจตอบสนองเกิดความรู้สึกพอใจ เป็นสภาวะทางอารมณ์ของบุคคลนั้น เช่น

การตอบสนองทางอารมณ์ให้เกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานในดนตรี ศิลปะ กีฬา และ การได้อ่านหนังสือ เป็นต้น

3. การเกิดค่านิยม (Valuing) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นการแสดงออก ที่เกิดความผูกพัน ความมีส่วนต่อผลิตผลของสังคมจนมีการยอมรับ และนำเอาออกมาเป็นลักษณะของความเชื่อ พฤติกรรมของบุคคลในขั้นนี้บุคคลได้พัฒนาหรือ ปรับปรุงสิ่งที่เขาเกิดความตระหนักให้อยู่ใน ภาวะที่เขาสามารถบังคับได้ หรือเป็นสิ่งที่ เป็นของเขาอย่างแท้จริง การที่เรามีค่านิยมต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งนั้นหมายถึงว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าต่อตัวเอง การให้ค่านิยมนี้เกิดจากประสบการณ์และ การประเมินค่าของบุคคลนั่นเอง และขณะเดียวกันก็จะเป็นผลมาจากสังคมส่วนหนึ่งด้วย การเกิด ค่านิยมนี้มีพฤติกรรมย่อยอีก 3 ประการคือ

3.1 การยอมรับค่านิยม (Acceptance of a Value) เป็นการให้เหตุผลเพื่อรับรองคุณค่า ของสถานการณ์และสิ่งเร้าที่มีคุณค่าของสถานการณ์และสิ่งเร้าที่มีคุณค่าหรือความเชื่อฟังมีความ รู้สึกยอมรับ โดยสามารถอ้างอิงตามหลักฐานได้อย่างเพียงพอคุณลักษณะเด่นของพฤติกรรมด้านนี้ อยู่ที่ที่มีความคงที่แน่นอนที่จะตอบสนองต่อความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความเชื่อนี้จะมีลำดับความหมายมากน้อยแตกต่างกันเช่น ความปรารถนาที่จะสร้างเสริมความ เมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น

3.2 การนิยมชมชอบในค่านิยม (Perference of a Value) พฤติกรรมด้านนี้จะเกิดขึ้น อยู่ระหว่างการยอมรับค่านิยมกับการผูกมัดที่จะทำตามค่านิยมนั้น แสดงให้เห็นถึงบุคคลนั้นว่ากำลัง เต็มใจผูกพันตนเอง ในการที่จะติดตามเสาะแสวงหาและต้องการคุณค่านั้น ๆ เช่นการเข้าไปมี ส่วนร่วมอย่างจริงจังต่อการแสดงศิลปะ ความรับผิดชอบต่อการให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความ คิดเห็น เป็นต้น

3.3 การผูกมัดในค่านิยม (Commitment) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่มีความเชื่อถือ มีความแน่นอนจนเกือบจะเป็นผู้ที่มีค่านิยม (Value) แสดงให้เห็นถึงการยอมรับอย่างแน่นแฟ้นต่อ ความคิดบางอย่างเช่นความรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อกลุ่ม การมีอุดมการณ์ของประชาธิปไตย การเลื่อมใสในหลักของเหตุและผล เป็นต้น

4. การจัดคุณค่าหรือการรวบรวมพินิจ (Organization) เมื่อบุคคลเกิดค่านิยมแล้วจึงมี ความจำเป็นจะต้องจัดรวบรวมพินิจในคุณค่าให้มีระบบและหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม และ กำหนดค่านิยมที่เด่นและสำคัญ การจัดคุณค่านี้แบ่งเป็น 2 ประการคือ

4.1 การสร้างแนวความคิดของค่านิยม (Conceptualization of Value) พฤติกรรม ในขั้นนี้เป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของค่านิยมกับสิ่งที่บุคคลยึดถือ หรือสิ่งที่กำลังจะยึดถือ เช่น การพยายามพิสูจน์หาลักษณะของศิลปะที่ตนเองชอบ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4.2 การจัดระบบของค่านิยม (Organization of a Value System) ในขั้นนี้จะเป็นการนำเอาค่านิยมที่ยึดถือมาหาความสัมพันธ์เพื่อสร้างเป็นลักษณะคงที่แน่นอน เพื่อจะมากำหนดแนวคิดหรือปรัชญาของชีวิต ซึ่งมีส่วนคล้าย ๆ กับการเกิดพฤติกรรมในบูรณาการ (Integration) จากค่านิยมเช่น การเห็นกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

5. การสร้างลักษณะนิสัยตามแบบค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value Complex) ในขั้นนี้จะเป็นจัดค่านิยมที่มีอยู่แล้วเข้าด้วยกันเป็นลักษณะคงที่แน่นอน ค่านิยมที่ได้จากการจัดระบบนี้จะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นการปรับตัวให้เกิดการบูรณาการ (Integration) กับค่านิยมเหล่านี้จะเรียงลำดับจากดีที่สุดถึงน้อยที่สุด ซึ่งมีความเชื่อว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยมีผลมาจากค่านิยมที่รับเอาไว้ พฤติกรรมขั้นนี้มี 2 ประการ คือ

5.1 การวางหลักทั่วไป (Generalized Set) พฤติกรรมในขั้นนี้จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะช่วยให้บุคคลสามารถจัดลำดับเกี่ยวกับเรื่องราวของตน ที่จะแสดงออกบางอย่างพฤติกรรมนี้มีความสำคัญต่อบุคคลในการกำหนดหลักการทั่วไปของการแก้ปัญหาหรือควบคุมปัญหาต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลนั้น เช่น ความพร้อมที่จะตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่เกิดตามมาในสถานการณ์นั้น ๆ

5.2 การแสดงลักษณะนิสัย (Characterization) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นจุดสุดยอดของ Internalized Process ซึ่งแสดงให้เห็นหรือสังเกตได้โดยบุคคลอื่น การแสดงลักษณะนี้ค่อนข้างจะถาวร คือเป็นการสร้างลักษณะที่รวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างนำมาเป็นจุดใหญ่ที่สำคัญของลักษณะนิสัยที่สมบูรณ์ เช่น การมีปรัชญาชีวิต การมีความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นต้น

กนก จันทร์ขจร (2528 : 67-68) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านเจตคติ หรือจิตพิสัย (Affective Domain) ไว้ว่า เป็นการจำแนกด้านจิตใจ คือ จำแนกลักษณะการเรียนรู้ในด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดพัฒนาทางด้านจิตใจ เกี่ยวกับความสนใจ ความซาบซึ้ง อารมณ์ ค่านิยม การเรียน ได้จัดลำดับขั้นตอนไว้ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving) หรือ การเต็มใจรับตามลำดับขั้น หรือ ความตระหนัก ความยินดีที่จะรับรู้ และการควบคุมหรือการเลือกให้ความสนใจ

2. การตอบสนอง (Responding) มีลำดับขั้น คือ การยินยอมตอบสนอง การเต็มใจที่จะตอบสนอง และความพอใจในการตอบสนอง

3. การเกิดค่านิยม (Valuing) มีลำดับขั้น คือ การยอมรับค่านิยม การนิยมชมชอบในค่านิยม และการผูกมัดในค่านิยม

4. การจัดคุณค่าหรือการจัดระบบ (Organization) มีลำดับขั้น คือ การสร้างแนวคิดของค่านิยม และการจัดระบบของค่านิยม การมีค่านิยมในตน หรือ การสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Value Complex) มีลำดับขั้น คือ การวางหลักทั่วไปและการแสดงลักษณะนิสัย

2.4.3 ด้านทักษะพิสัย

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2540 : 192-194) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย ไว้ว่า ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) จำแนกออกเป็น

1. การเคลื่อนไหวเชิงกิริยาสะท้อน (Reflex Movements) ซึ่งได้แก่
  - 1.1 กิริยาสะท้อนที่สั่งจากประสาทไขสันหลังส่วนหนึ่ง (Segmental Reflexes) เช่น การเคลื่อนไหวของแขนหรือขา เป็นต้น
  - 1.2 กิริยาสะท้อนที่สั่งจากประสาทไขสันหลังมากกว่าหนึ่งส่วน (Intersegmental Reflexes) เช่น การเคลื่อนไหวของแขนและขาในเวลาเดิน หรือวิ่ง เป็นต้น
  - 1.3 กิริยาสะท้อนที่สั่งจากประสาทไขสันหลังและสมองร่วมกัน (Suprasegmental Reflexes) เช่น การทรงตัวของร่างกายให้อยู่ในสภาพสมดุลในขณะที่เคลื่อนไหว เป็นต้น
2. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Basic-Fundamental Movements) ซึ่งได้แก่
  - 2.1 การเคลื่อนไหวจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง (Locomotor Movements) เช่น เดิน วิ่ง กระโดด เป็นต้น
  - 2.2 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (Non-Locomotor Movements) เช่น การเคลื่อนไหวของนิ้วมือ นิ้วเท้า เป็นต้น
  - 2.3 การเคลื่อนไหวเชิงบังคับโดยกิริยาสะท้อนหลายอย่างร่วมกัน (Manipulative Movement) เช่น การเล่นเกมโยน การพิมพ์ดีด เป็นต้น
3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual Abilities) ซึ่งได้แก่
  - 3.1 การรับรู้ความแตกต่างด้วยการเห็น (Kinesthetic Discrimination) เช่น การรับรู้การกำมือ การงอเข่า การกระพริบตา เป็นต้น
  - 3.2 การรับรู้ความแตกต่างด้วยการเห็น (Visual Discrimination) เช่น ความสามารถในการเห็นความแตกต่างของวัตถุที่สังเกตได้ เป็นต้น
  - 3.3 การรับรู้ความแตกต่างด้วยการได้ยิน (Auditory Discrimination) เช่น ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของระดับเสียงหรือทิศทางของเสียงที่ได้ยิน เป็นต้น
  - 3.4 การรับรู้ความแตกต่างด้วยการสัมผัส (Tactile Discrimination) เช่น ความสามารถในการบอกลักษณะของวัตถุที่สัมผัสว่าหยาบ เรียบ แข็ง หรืออ่อน เป็นต้น
  - 3.5 ความสามารถในการใช้ประสาทรับรู้ร่วมกัน (Coordinated) เช่น ความสามารถในการใช้ดวงตาและประสาทส่วนอื่น ๆ เพื่อร่วมมือกันในการเลือกหาวัตถุที่ต้องการ เป็นต้น
4. สมรรถภาพทางกาย (Physical Abilities) ซึ่งได้แก่
  - 4.1 ความทนทาน (Endurance) เช่น ความทนทานของร่างกายในการวิ่งแข่งมาราธอน เป็นต้น

4.2 ความแข็งแรง (Strength) เช่น ความแข็งแรงของแขนในการยกน้ำหนัก เป็นต้น

4.3 ความยืดหยุ่น (Flexibility) เช่น ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อแขนขาในการเดินรำ เป็นต้น

4.4 ความคล่องตัวในการเคลื่อนไหว (Agility) เช่น ความฉับไวในการเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนไหว เป็นต้น

5. การเคลื่อนไหวที่ต้องอาศัยทักษะ (Skilled Movements)

5.1 ทักษะการปรับตัวในการเคลื่อนไหวที่ทำได้ง่าย (Simple Adaptive Skill) เช่น ทักษะการเลี้ยวไม้ เป็นต้น

5.2 ทักษะการปรับตัวในการเคลื่อนไหวที่นำไปพร้อม ๆ กัน (Compound Adaptive Skill) เช่น ทักษะในการตีแบดมินตัน เทนนิส เป็นต้น

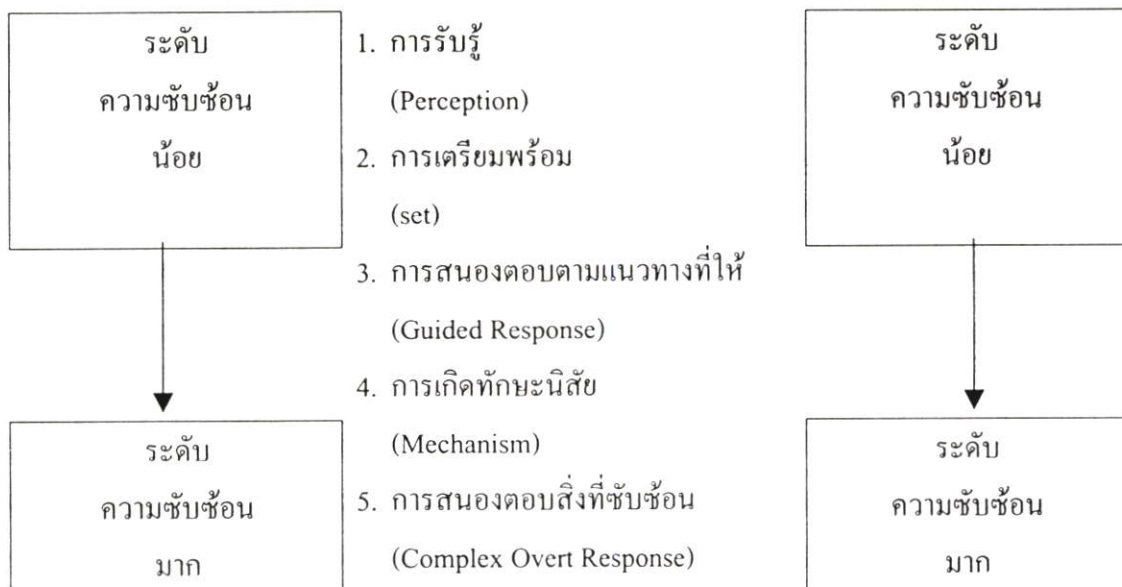
5.3 ทักษะการปรับตัวในการเคลื่อนไหวที่มีลักษณะซับซ้อนมาก (Complex Adaptive Skill) เช่น ทักษะการเล่นยิมนาสติก เป็นต้น

6. การสื่อสารที่ต้องใช้ทักษะระดับสูงในการแสดงออก (Non-Discursive Communication) ซึ่งได้แก่

6.1 การเคลื่อนไหวในเชิงแสดงออก (Expressive Movement) เช่น การแสดงออกทางสีหน้า หรืออากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ

6.2 การเคลื่อนไหวในเชิงตีความ (Interpretative Movement) เช่น การเคลื่อนไหวในเชิงสุนทรียภาพ หรือการเคลื่อนไหวในเชิงสร้างสรรค์

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 65) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัยไว้ว่า ด้านทักษะหรือที่เรียกว่า “ทักษะพิสัย” (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่ที่บุคคลรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า รวมทั้งการเคลื่อนไหวด้วยกล้ามเนื้อ และเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ทางกาย และทางอารมณ์ที่จะปฏิบัติหรือลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จากนั้นจึงตอบสนอง โดยแสดงออกด้วยการเลียนแบบหรือลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นทักษะนิสัย และพัฒนาเป็นทักษะขั้นสูงโดยการตอบสนองสิ่งที่ซับซ้อนและสามารถแสดงการใช้ทักษะที่ผสมผสานอย่างคล่องและมั่นใจ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปหามากที่สุดดังนี้คือ

ภาพที่ 1.3 ระดับการพัฒนาทางด้านทักษะ

ที่มา : โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 65

Gronlund (1981) อ้างใน บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2524 : 12-13) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติ หรือ ทักษะพิสัย ไว้ว่า การปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นทักษะ ในการเคลื่อนไหว (Motor Skill) ของร่างกาย Simpson ได้แบ่งพฤติกรรมปฏิบัติไว้เป็น 7 ชั้น ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) เป็นทักษะหรือการกระทำของกล้ามเนื้อที่ก่อให้เกิดความรู้สึก รับรู้ขึ้น แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่

1.1 การเร้าอวัยวะสัมผัส (Sensory Stimulation) เป็นการกระทบกับสิ่งเร้าของอวัยวะ สัมผัสอย่างเดียวหรือหลายอย่าง ได้แก่

1.1.1 การได้ยิน (Auditory)

1.1.2 การเห็น (Visual)

1.1.3 การสัมผัส (Tactile)

1.1.4 การลิ้มรส (Taste)

1.1.5 การได้กลิ่น (Smell)

1.1.6 การเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesthetic)

1.2 การเลือกแนวทางปฏิบัติ (Cue Selection) เป็นการตัดสินใจเลือกตอบสนอง ความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.3 การแปลเป็นทางปฏิบัติ (Translation)

2. การเตรียมพร้อมปฏิบัติ (Set) เป็นการเตรียมปรับตัวให้พร้อม สำหรับการกระทำหรือ การปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่

- 2.1 ความพร้อมทางสมอง (Mental set)
  - 2.2 ความพร้อมทางกาย (Physical set)
  - 2.3 ความพร้อมทางอารมณ์ (Emotional Set)
  3. การตอบสนองตามการแนะนำ (Guided Response) เป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างเปิดเผยของแต่ละคนภายใต้คำแนะนำ แบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่
    - 3.1 การเลียนแบบ (Imitation)
    - 3.2 การลองผิดลองถูก (Trial and Error)
  4. การปฏิบัติได้ (Mechanism) เป็นการกระทำด้วยการตอบสนองสิ่งเร้าต่าง ๆ จนเป็นนิสัย ทำให้ผู้เรียนมั่นใจ และถือปฏิบัติเป็นประจำ
    5. การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex Overt Response) เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติที่กระทำด้วยกล้ามเนื้อที่ซับซ้อน ต้องใช้ทักษะระดับสูง แบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่
      - 5.1 ความแน่นอนในการแก้ปัญหา (Resolution of Uncertainty)
      - 5.2 การกระทำโดยอัตโนมัติ (Automatic Performance)
  6. การดัดแปลงให้เหมาะสม (Adaptation) เป็นการกระทำต่อภาวะการของปัญหาใหม่ ๆ การตอบสนองทางกายภาพ
  7. การริเริ่ม (Origination) เป็นการสร้างสรรค์การกระทำใหม่ ๆ หรือเป็นวิธีของการจัดกระทำอย่างเข้าใจ ใช้ความสามารถ และทักษะที่เกิดจากการปฏิบัติ
- ไพรตน์ ฟิกน้อย (มปป. : 89-91) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ด้านทักษะนิสัย (Psychomotor Domain) ไว้ว่า วัตถุประสงค์ด้านทักษะนิสัย (Psycho-motor Domain) นักการศึกษาได้พัฒนาความคิดและจัดเป็นส่วนหนึ่งในระบบวัตถุประสงค์การศึกษาและ Elizabeth Srimpson Elizabeth J. Simson (1977) ได้พิมพ์เผยแพร่ในปี 1974 เป็นความมุ่งหวังของการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้ด้วยความชำนาญ โดยใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ประกอบด้วย การเคลื่อนไหวและการสื่อสารดังนี้
1. การเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ (Cross Bodily Movement) อย่างไม่ซับซ้อนไม่มีความหมาย เช่น เด็กเล็ก ๆ เขยิบคางเขนขา โดยมีได้มุ่งหวังให้เกิดผลงานจากเคลื่อนไหวนั้น ๆ
  2. การเคลื่อนไหวที่ใช้อวัยวะต่าง ๆ (Coordinate Movement) พร้อมกันโดยประสานสัมพันธ์ที่สัมพันธ์กัน เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวนั้นได้ตามเป้าหมาย และมีผลการกระทำตามต้องการ เช่น การเงิน กีฬา การเล่นเกม การป้อนข้อมูลในคอมพิวเตอร์ การควบคุมเครื่องมือเครื่องจักร ให้ทำงาน เป็นต้น การเคลื่อนไหวระดับนี้จะมีผลการกระทำที่ชัดเจน ที่แสดงให้เห็นว่ามีความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานนั้น ๆ เพียงใด

3. การสื่อสารด้วยท่าทาง (Non-Verbal Communication) คือการเคลื่อนไหวร่างกาย หรือ การใช้อวัยวะต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ เช่น การโบกมือลา การพยักหน้า การจ้องมอง ด้วยสายตา เป็นต้น

4. การสื่อสารด้วยภาษา (Speech Behaviors) ได้แก่การเปล่งเสียงการสร้างเสียงและคำ ตลอดจนการใช้ท่าทาง และภาษาร่วมกันเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น

การเรียนการสอนที่ให้มีเกิดผลทางทักษะพิสัยนี้จะต้องพัฒนาจากทักษะเบื้องต้น ก่อนไปสู่ทักษะที่ซับซ้อนได้ตามลำดับดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) คือการที่ผู้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับงานที่จะกระทำ หรือปฏิบัติ เช่น การสอนขับรถ ผู้เรียนถ้าจะรับรู้ก่อนว่าจะต้องควบคุมครัช เกียร์ คันเร่ง ให้ทำงานสัมพันธ์กันอย่างไร การทาสี ผู้เรียนต้องรับรู้ว่าการทาสี บนผิววัตถุใดก็ตามต้องทาไปทางเดียว ถ้าทาช้อนไป ช้อนมาจะทำให้สีไม่เรียบ เป็นต้น

2. การกระทำตามแบบ (Imitation Response) ถึงแม้ผู้เรียนจะรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ แล้วแต่อาจจะยังปฏิบัติไม่ได้ ถ้าปล่อยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ก็จะเป็นการลองผิด ลองถูก ผู้สอนควรปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนสังเกตได้ว่า จากสิ่งที่รับรู้นั้นจะทำให้การปฏิบัตินั้น เกิดผลคืออย่างไร การพัฒนาทักษะขั้นนี้ นับว่ามีความสำคัญ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน ผู้สอนต้องปฏิบัติให้เห็นอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติเลียนแบบได้อย่างถูกต้อง

3. การกระทำตามคำแนะนำ (Guided Response) คือผู้เรียนจะปฏิบัติได้หลังจากที่ผู้สอน อธิบายชี้แจง เช่นผู้เรียนปฏิบัติตามโดยการเรียนแบบผู้สอน แต่ยังมีข้อบกพร่องบางประการ ผู้สอน แก้ไขด้วยการอธิบาย ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการปฏิบัติได้คือใช้ได้

4. การกระทำโดยอัตโนมัติ (Automatic Response) เป็นการกระทำที่เป็นไปตาม ความชำนาญ ประสบการณ์โดยความเคยชิน และเป็นการกระทำที่เกิดใช้ต่อเนื่องกันไปโดยที่ไม่ได้แยกแยะการปฏิบัติเป็นส่วน ๆ เช่น เมื่อขับรถเป็นแล้ว การสตาร์ทรถจะปฏิบัติด้วยการใช้เท้า และมือควบคุมครัช เกียร์ คันเร่ง และกุญแจสตาร์ทเครื่องไปพร้อม ๆ กันอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติ ได้อย่างคล่องแคล่วว่องไวรวดเร็ว เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานที่แสดงถึงความชำนาญ

5. การกระทำได้อย่างเชี่ยวชาญ (Complex Over Response) เป็นความสามารถในการ ปฏิบัติงานที่มีความซับซ้อนได้ สามารถแก้ปัญหางานนั้นได้ เป็นการปฏิบัติเชิงการวิเคราะห์และ สังเคราะห์เพื่อแก้ปัญหางานนั้น นับว่าเป็นความสามารถขั้นสูงสุดของการปฏิบัติงาน

กนก จันทร์ขจร (2528 : 68) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย ได้จำแนก วัตถุประสงค์ของการศึกษาด้านทักษะทางกายภาพ (The Classification of Educational Objectives, Psychomotor) ซึ่งเป็นการจำแนกขั้นตอนของทักษะทางกายภาพ มีขั้นตอนของการเรียนรู้ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) มีการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 การรู้จักเลือกสัญญาณ และการแปลความหมาย

2. การลงมือกระทำตามแบบ (Set) หมายถึง ความพร้อมที่จะปฏิบัติมีลำดับขั้นตอนดังนี้ ความพร้อมทางสติปัญญา ความพร้อมทางกาย และความพร้อมทางอารมณ์

3. การตอบสนองภายใต้การนิเทศ (Guide Response) หมายถึง การยอมรับคำแนะนำ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยมีผู้ดูแลและแนะนำ มีขั้นตอน 2 ลักษณะ คือ การเลียนแบบ การลองผิดลองถูก

4. การเกิดทักษะนิสัย (Mechanism) เป็นการแสดงพฤติกรรมกระทำเองโดยธรรมชาติ ปฏิบัติงานได้เอง

5. ความสามารถปฏิบัติต่อสิ่งที่ซับซ้อนได้ (Complex Overt Response) หมายถึง การมีทักษะขั้นสูง แสดงพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างมั่นใจ และการแสดงโดยอัตโนมัติ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จากงานวิจัย ดังนี้

ชวนชม คำหอมกุล (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานทางวิชาการ ของโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน หลักสูตร องค์กรประกอบ ของหลักสูตร การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน โรงเรียนมีการปฏิบัติ มาก และมีปัญหาน้อย ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ และการพัฒนาบุคลากร การสอนในโรงเรียน ปฏิบัติน้อยและมีปัญหามาก ข้อเสนอแนะสำนักงานคณะกรรมการศึกษา เอกชน ควรหาทางช่วยเหลือโรงเรียนด้านการนิเทศ และการพัฒนาบุคลากรทางการสอนให้มากขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพครู เพื่อนำมาจัดสภาพการเรียนการสอน

วิศรา ศรีสวัสดิ์ (2535 : บทคัดย่อ) การวิจัยเพื่อการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการ จัดการเรียนการสอน วิชาช่างประดิษฐ์และวิชางานบ้าน ระดับประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูที่สอนงานช่างประดิษฐ์ และงานบ้านชั้น ป 5, 6 ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของครูพบว่าครูส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์สอน 5-10 ปี มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี วิชาช่างประดิษฐ์และวิชางานบ้าน ผู้บริหารมอบหมายให้สอนและเป็นครู ประจำชั้นสอนทุกวิชา ปัญหาในการสอนคือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน

2. ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนดี แต่ควรจัดหาวิทยากรหรือศึกษา นิเทศมาอบรม แนะนำวิธีการสอนของครู ส่วนสื่อการสอน ครูผู้สอนผลิตเอง ทำให้มีปัญหา ด้านการเรียนการสอน เพราะครูมีภาระหน้าที่การสอนและหน้าที่อื่น ๆ อีกมาก

3. ปัญหาด้านงบประมาณขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง เรื่อง อุปกรณ์บางส่วน
ด้านหลักสูตร ครูทำความเข้าใจหลักสูตร โดยการศึกษาด้วยตนเองและขอเข้ารับการอบรม

4. ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเรียน
การสอนให้ และควรมีเงินทุนหมุนเวียน เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ
ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร และทำเอกสารการสอนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้มี
เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาและสภาพความต้องการของท้องถิ่น

พรทิพย์ ชีรรางกูร (2522 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของ
สถานศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสถานศึกษายังคลาดเคลื่อนอุปกรณ์ เพื่อประกอบการสอน
ของครู เนื่องจากครูขาดความรู้และการผลิตสื่อการเรียนการสอนใช้เอง นอกจากนี้ครูยังมีชั่วโมง
การสอนมากเกินไปไม่มีเวลาเตรียมและจัดหาอุปกรณ์การสอน

โสภิตอนงค์ บุญช่วย (2530 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน
การสอนระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพการจัดการเรียน
การสอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มีการกำหนดนโยบาย
ไว้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานตามนโยบาย บรรลุผลปานกลาง การจัดการเรียน
การสอนเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าการเตรียมความพร้อม โดยใช้แนวประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดทำ
ขึ้นเอง การนิเทศการสอนใช้การนิเทศภายใน สื่อการสอนอยู่ในสภาพดี แต่จำนวนเครื่องเล่นมีน้อย
ครูมีวุฒิต่ำ การเล่นเกมวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เนื้อหาวิชาบางตอนและบทเรียนคณิตศาสตร์
ยากเกินไป ด้านการวัดผลของครูครูไม่มีเวลาและไม่มีเครื่องมือในการวัดและประเมินผล เจ้าหน้าที่
สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชนไปให้การนิเทศการสอนน้อยมาก ครูต้องได้รับการนิเทศ
ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนและเทคนิควิธีสอน

มาลี สิ้นเสื่อ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง
สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการเนื้อหาสาระของหลักสูตร, ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน
สื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อาจารย์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์
การสอนต่างกันมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีการปฏิบัติด้าน

การวัดผลประเมินผลและด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร, ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

ศรีสมร พุ่มสะอาด (2535 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และครูขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะในการใช้สื่อการสอน รวมถึง การขาดทักษะในการจัดทำแผนการสอน

กรมวิชาการ (2535 : 18) ได้วิจัยเรื่องสารนิเทศ เพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนชั้น ม.1 ในเรื่องของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจน้อย ปัญหาใหญ่คือ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน สานความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต้องการครูผู้สอน การให้ความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำแผนการสอน การนิเทศการสอน การวัดและประเมินผล

สิริ นมะหุด (2538 ข : บทคัดย่อ) จากการศึกษา จากการศึกษาสภาพการบริหารงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า มีอุปสรรคที่สำคัญในด้านการบริหารวิชาการ คือขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียน การวางแผน การจัดการสอนไม่เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 52 โรงเรียน จำนวน 2,820 คน แบ่งได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 185 คน
2. กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 2,635 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 52 โรงเรียน จำนวน 2,820 คน ซึ่งได้มาประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 185 คน เามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 185 คน
  2. กลุ่มอาจารย์ จำนวน 2,635 คน เามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 338 คน
- รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 523 คน

ได้มาจากการการเทียบสัดส่วน การสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของอาจารย์ในแต่ละโรงเรียนโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (อ้างใน รวีวรรณ ชินะตระกูล. 3535 : 80-81) รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ที่	โรงเรียน	ประชากร		รวม ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		รวม กลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	อาจารย์		ผู้บริหาร	อาจารย์	
1.	คลองกุ่ม	4	55	59	4	7	11
2.	วัดเวฬุวนาราม	4	57	61	4	7	11
3.	ประชาอุทิศ	5	75	80	5	10	15
4.	วัดโพธิ์ทอง	3	40	43	3	5	8
5.	วัดยายร่ม	3	32	35	3	4	7
6.	วัดอ่างแก้ว	4	40	44	4	5	9
7.	วิจิตรวิทยา	3	36	39	3	5	8
8.	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	3	52	55	3	7	10
9.	วัดสุทธาราม	2	31	33	2	4	6
10.	วัดทองเพลิง	4	46	50	4	6	10
11.	วัดเสวตฉัตร	3	48	51	3	6	9
12.	ประชากรราษฎร์บำเพ็ญ	5	47	52	5	6	11
13.	บ้านบางกะปิ	4	171	175	4	22	26
14.	วัดปทุมวาสนา	3	34	37	3	4	7
15.	วัดชัยมงคล	2	20	22	2	3	5
16.	วัดมะลิ	2	32	32	2	4	6
17.	ประชานิเวศน์	5	119	124	5	15	20
18.	รุ่งเรืองอุปถัมภ์	3	48	51	3	6	9
19.	เลหะทุ่งสองห้องพิทยา 1	3	56	59	3	7	10
20.	การเคหะท่าทราย	4	50	54	4	6	10
21.	ฉิมพลี	5	26	31	5	3	8
22.	กิ่งเพชร	3	32	35	3	4	7
23.	สุวิทย์เสรีอนุสรณ์	4	38	42	4	5	9
24.	คลองหนองใหญ่	5	56	61	4	7	12
25.	วัดบางปะกอก	4	69	73	4	9	13
26.	สุเหร่าทรายกองดิน	4	52	56	4	7	11
27.	บ้านเกาะ	4	26	29	4	4	7
28.	รัตนจิระอุทิศ	3	35	38	3	5	8

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โรงเรียน	ประชากร		รวม ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		รวม กลุ่ม ตัวอย่าง
		ผู้บริหาร	อาจารย์		ผู้บริหาร	อาจารย์	
29.	วัดสามง่าม	5	34	39	5	4	9
30.	วัดลำด้อยตั้ง	2	32	34	2	4	6
31.	สุเหร่าลำแขก	2	14	16	2	2	4
32.	วัดสังฆราชา	2	30	32	2	4	6
33.	วัดราชโกษา	4	29	33	4	4	8
34.	วัดมัชฌันติการาม	3	38	41	3	5	8
35.	วัดหัวกระบือ	5	33	38	5	4	9
36.	วัดกก	2	21	23	2	3	5
37.	วัดบางกระดี่	3	46	49	3	6	9
38.	วัดสะแกงาม	4	40	44	4	5	9
39.	วัดกำแพง	2	49	51	2	6	8
40.	สามเสนนอก	5	125	130	5	16	21
41.	วิสุทธิศ	4	59	63	4	8	12
42.	สายไหม	3	49	52	3	6	9
43.	วัดหนองใหญ่	4	43	47	4	5	9
44.	พระยามนฑาสุราษฎร์พิจิตร	2	86	88	2	11	13
45.	สามแยกคลองหล่อแหล	3	37	40	3	5	8
46.	วัดอุดมรังสี	5	75	80	5	10	15
47.	บ้านขุนประเทศ	4	37	41	4	5	9
48.	วัดลาดพร้าว	4	43	47	4	5	9
49.	บางชัน	5	82	87	5	10	15
50.	สุเหร่าแสนแสบ	3	28	31	3	4	7
51.	วัดคูบัวอน	4	64	68	4	8	12
52.	ไทยนิยมสงเคราะห์	5	118	128	5	15	20
รวมทั้งสิ้น		185	2,635	2,280	185	338	523

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร และอาจารย์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามระบบจำแนกของ Benjamin S. Bloom และคณะ ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย มีประมาณ 69 ข้อ

ด้านพุทธิพิสัย มีจำนวน 21 ข้อ

ด้านจิตพิสัย มีจำนวน 24 ข้อ

ด้านทักษะพิสัย มีจำนวน 22 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีประมาณ 69 ข้อ โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์/จุดประสงค์ทางการศึกษา ตามระบบจำแนกของ Benjamin S. Bloom และคณะ(อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2524 : 7-13) ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา รวม 5 คน คือ

1. นางสาวอรทัย วิไลพันธุ์	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเตย
2. นายวิรัตน์ มณีเนตร	ศึกษานิเทศก์เขตคลองสามวา
3. นางสาวมัลลิกา กิตติเวช	อาจารย์ภาควิชาสถิติและการวิจัย สถาบันราชภัฏพระนคร
4. นายวันชัย นพรัตน์	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม
5. นายนิกร เสาร์ฝัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนกลางคลองสอง

4. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุง แก้ไข ให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามอย่างละเอียดแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้ มีความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ (Try – Out) กับกลุ่มบุคคลที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ โรงเรียนวัดศรีสุตาราม จำนวน 15 คน และผู้บริหาร และอาจารย์ โรงเรียนวัดเตย จำนวน 15 คน

2. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีของ Cronbach ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์อัลฟา” (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นครั้งนี้ ด้านพุทธิพิสัย .95 ด้านจิตพิสัย .97 ด้านทักษะพิสัย .98 แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .98

3. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บันทึกลงเสนอขอให้หน่วยบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียน สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังที่กำหนดไว้
2. นำหนังสือเสนอต่อสำนักการศึกษา เพื่อขอออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ได้กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป
3. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตัวเองในโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ พร้อมใส่ซองติดแสตมป์ถึงตัวผู้ทำวิจัย ในโรงเรียนที่อยู่ไกล เพื่อความสะดวกในการที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะส่งคืนผู้วิจัย
4. ในการรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยรอรับแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ ถ้าไม่ได้รับคืนโทรศัพท์ไปถาม และให้เวลาอีก 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามเอง
5. ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 523 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 485 ฉบับ เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 92.73

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคือมาแต่ละฉบับ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences – Personal Computer Plus)

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็น รายด้าน รายข้อ เฉพาะด้าน และภาพรวมรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำบรรยาย ประกอบ

สำหรับการเปรียบเทียบนั้นใช้ t-test โดยทำเป็น รายด้าน รายข้อ เฉพาะด้าน และภาพรวม แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

2. เกณฑ์การแปลความหมาย มีดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ค่า t-test แบบอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางและบรรยายได้ตารางตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังเสนอในตารางที่ 4.1

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานครด้านต่าง ๆ ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม ดังเสนอในตารางที่ 4.2 – 4.5

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เป็นรายด้าน และภาพรวม จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน ดังเสนอในตารางที่ 4.6 – 4.17

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครด้านต่าง ๆ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
- ผู้อำนวยการ	52	10.72
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	131	27.01
- อาจารย์	302	62.27
รวม	485	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ต่ำกว่า 10 ปี	139	28.66
- ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	346	71.34
รวม	485	100.00
ระดับชั้นที่สอน		
- ประถมศึกษา	101	33.44
- มัธยมศึกษา	201	66.56
รวม	485	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าตำแหน่งผู้อำนวยการมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 10.72 ผู้ช่วยผู้อำนวยการมีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 27.01 และอาจารย์มีจำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 62.27

ประสบการณ์ในการทำงาน ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 28.66 ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีจำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 71.34

ระดับชั้นที่สอน อาจารย์ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.44 อาจารย์ที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 66.56

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพ
การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน เป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม ดังตารางที่ 4.2-4.5

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านพุทธิพิสัย

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	n = 485 คน		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D		
1	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา	3.75	.74	มาก	12
2	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท	3.74	.69	มาก	13
3	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ	3.74	.81	มาก	14
4	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี	3.70	.85	มาก	16
5	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการแปลความหมาย	3.67	.81	มาก	19
6	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการขยายความ	3.68	.74	มาก	18
7	จัดให้ผู้เรียนสามารถจัดลำดับขั้นตอนได้ถูกต้อง	3.82	.74	มาก	9
8	จัดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำแนกเนื้อหา	3.77	.75	มาก	12
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับนั้นอย่างถูกต้อง	3.88	.75	มาก	7
10	จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง	4.13	.69	มาก	1
11	จัดให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	4.00	.72	มาก	4
12	จัดให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ ที่ถูกต้อง	3.96	.71	มาก	5
13	จัดให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.03	.69	มาก	3
14	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความถนัดของตนเอง	3.89	.84	มาก	6
15	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจของ ตนเอง	3.82	.84	มาก	8
16	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ	3.58	.83	มาก	21
17	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หลักการ	3.60	.85	มาก	20
18	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ สิ่งต่าง ๆ	3.71	.80	มาก	15

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	n = 485 คน		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D		
19	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อ ความหมาย	3.69	.76	มาก	17
20	จัดให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานในชีวิต ประจำวัน	3.80	.74	มาก	10
21	จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน	4.04	.74	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม		3.81	.50	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านพุทธิพิสัย
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูง
3 ลำดับ เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.13
2. จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน

ค่าเฉลี่ย 4.04

3. จัดให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย 4.03
- สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำ 3 ลำดับเรียงค่าตามลำดับ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ ค่าเฉลี่ย 3.58
2. จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หลักการ ค่าเฉลี่ย 3.60
3. จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย 3.67

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการกรุงเทพมหานคร ด้านจิตพิสัย

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	n = 485 คน		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D		
1	จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย	4.23	.73	มาก	1
2	จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.07	.73	มาก	15
3	จัดให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญ	4.11	.74	มาก	12
4	จัดให้ผู้เรียนมีความอดทน	4.13	.74	มาก	10
5	จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต	4.23	.74	มาก	2
6	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.09	.79	มาก	14
7	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเขียน	4.04	.76	มาก	20
8	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน	4.13	.76	มาก	8
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้	4.13	.71	มาก	9
10	จัดให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดี	4.21	.72	มาก	4
11	จัดให้ผู้เรียนเป็นคนใจกว้างรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	4.11	.70	มาก	11
12	จัดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือได้อย่างเหมาะสม	3.96	.75	มาก	24
13	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย	4.14	.67	มาก	7
14	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในจริยธรรม	4.19	.74	มาก	5
15	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่น	3.98	.75	มาก	22
16	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของมรดกทาง วัฒนธรรมไทย	4.05	.75	มาก	18
17	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ	3.98	.74	มาก	21
18	จัดให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	4.04	.68	มาก	19
19	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ	4.05	.74	มาก	18
20	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	4.14	.70	มาก	6

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	n = 485 คน		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D		
21	จัดให้ผู้เรียนรู้จักระบบในการทำงาน	3.96	.72	มาก	23
22	จัดให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.06	.70	มาก	16
23	จัดให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อ สาธารณชน	4.09	.72	มาก	13
24	จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	4.21	.71	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม		4.10	.53	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านจิตพิสัย
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับ
เรียงลำดับ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ค่าเฉลี่ย 4.23
2. จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย 4.23
3. จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุขค่าเฉลี่ย 4.21

สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำ เรียงค่าตามลำดับต่อไปนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.96
2. จัดให้ผู้เรียนรู้จักระบบในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 3.96
3. จัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.98

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านทักษะพิสัย

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	n = 485 คน		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D		
1	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้มือ	4.13	.72	มาก	3
2	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหว	4.07	.70	มาก	8
3	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟังอย่างมีวิจารณญาณ	4.06	.74	มาก	9
4	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูด	4.11	.75	มาก	6
5	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน	4.09	.74	มาก	7
6	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน	4.11	.73	มาก	5
7	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการจำ	3.86	.86	มาก	20
8	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกต	4.02	.73	มาก	14
9	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ	3.94	.78	มาก	16
10	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา	4.04	.75	มาก	11
11	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล	4.04	.74	มาก	10
12	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง	3.92	.72	มาก	17
13	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.01	.72	มาก	15
14	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ	3.83	.79	มาก	21
15	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออก	4.20	.65	มาก	1
16	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเล่นกีฬา	4.12	.71	มาก	4
17	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์	3.78	.81	มาก	22
18	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสในการ กระทำสิ่งต่าง ๆ	3.91	.79	มาก	19
19	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร	3.91	.75	มาก	18
20	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน	4.02	.17	มาก	12
21	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการปรับตัว	4.02	.71	มาก	13
22	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.19	.71	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม		4.02	.52	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านทักษะพิสัย
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูง
3 ลำดับ เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออก ค่าเฉลี่ย 4.20
2. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ค่าเฉลี่ย 4.19
3. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้มือ ค่าเฉลี่ย 4.13

สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำ เรียงค่าตามลำดับ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์ ค่าเฉลี่ย 3.78
2. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.83
3. จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการจำ ค่าเฉลี่ย 3.86

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการเรียนการสอนและลำดับที่
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน

สภาพการจัดการเรียนการสอน	n = 485 คน		ระดับ การปฏิบัติ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
ด้านพุทธิพิสัย	3.81	.50	มาก	3
ด้านจิตพิสัย	4.10	.53	มาก	1
ด้านทักษะพิสัย	4.02	.52	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.97	.47	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์
 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ
 เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านจิตพิสัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ด้านทักษะพิสัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02
 และด้านพุทธิพิสัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ทักษะพิสัย และภาพรวม ตารางที่ 4.6-4.17

ตารางที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ด้านพุทธิพิสัย

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา	4.01	.72	3.59	.70	6.21*
2	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท	3.96	.61	3.61	.71	5.76*
3	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ	4.00	.69	3.58	.84	6.05*
4	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี	3.94	.65	3.56	.92	5.39*
5	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการแปลความหมาย	3.93	.68	3.51	.84	6.01*
6	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการขยายความ	3.87	.66	3.56	.76	4.87*
7	จัดให้ผู้เรียนสามารถจัดลำดับขั้นตอนได้ถูกต้อง	4.01	.64	3.71	.77	4.66*
8	จัดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำแนกเนื้อหา	3.93	.76	3.68	.73	3.66*
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้นอย่างถูกต้อง	4.09	.68	3.76	.76	4.94*
10	จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง	4.24	.60	4.06	.73	2.82*
11	จัดให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	4.13	.69	3.92	.73	3.07*
12	จัดให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง	4.10	.60	3.88	.76	3.53*
13	จัดให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.17	.63	3.94	.72	3.65*
14	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความถนัดของตนเอง	4.11	.78	3.75	.85	4.76*
15	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจของตนเอง	4.08	.74	3.66	.86	5.68*

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
16	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ	3.86	.75	3.41	.82	6.24*
17	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หลักการ	3.89	.84	3.42	.81	6.05*
18	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของสิ่งต่าง ๆ	4.01	.74	3.53	.79	6.71*
19	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อ ความหมาย	3.89	.74	3.57	.74	4.55*
20	จัดให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานในชีวิต ประจำวัน	3.97	.69	3.69	.75	4.20*
21	จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน	4.21	.66	3.93	.77	4.01*
ค่าเฉลี่ยรวม		4.02	.45	3.68	.48	7.67*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.6 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งด้านพุทธิพิสัย ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .0

ตารางที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
ตำแหน่ง ด้านจิตพิสัย

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย	4.33	.66	4.16	.76	2.53 [*]
2	จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.14	.65	4.03	.78	1.51
3	จัดให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญ	4.20	.67	4.06	.78	2.07 [*]
4	จัดให้ผู้เรียนมีความอดทน	4.24	.65	4.07	.79	2.47 [*]
5	จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต	4.32	.67	4.18	.78	1.99 [*]
6	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.22	.68	4.02	.84	2.71 [*]
7	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเขียน	4.19	.69	3.96	.79	3.25 [*]
8	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน	4.23	.70	4.07	.78	2.31 [*]
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้	4.25	.66	4.07	.74	2.71 [*]
10	จัดให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดี	4.35	.65	4.13	.74	3.37 [*]
11	จัดให้ผู้เรียนเป็นคนใจกว้างรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	4.22	.66	4.05	.72	2.71 [*]
12	จัดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือได้อย่างเหมาะสม	4.14	.68	3.86	.77	4.11 [*]
13	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตย	4.25	.62	4.08	.69	2.83 [*]
14	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในจริยธรรม	4.30	.70	4.13	.76	2.36 [*]
15	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่น	4.18	.73	3.85	.74	4.76 [*]
16	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของมรดกทาง วัฒนธรรมไทย	4.23	.67	3.94	.77	4.23 [*]
17	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ	4.11	.68	3.90	.77	3.05 [*]
18	จัดให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.11	.59	4.00	.72	1.78

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
19	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ	4.14	.67	4.00	.78	1.93
20	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย	4.30	.64	4.05	.72	3.93*
21	จัดให้ผู้เรียนรู้จักระบบในการทำงาน	4.08	.68	3.89	.73	2.79*
22	จัดให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.15	.66	4.00	.71	2.40*
23	จัดให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชน	4.16	.60	4.04	.78	1.83
24	จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	4.31	.62	4.16	.75	2.28*
ค่าเฉลี่ยรวม		4.21	.47	4.03	.55	3.83*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.7 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่งด้านจิตพิสัย ในภาพรวมมีระดับปฏิบัติแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้น จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง จัดให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ และจัดให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชน

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
 ตำแหน่ง ด้านทักษะพิสัย

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้มือ	4.28	.65	4.05	.74	3.50 [*]
2	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหว	4.25	.65	3.97	.71	4.42 [*]
3	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟังอย่างมีวิจารณญาณ	4.18	.69	3.99	.76	2.82 [*]
4	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูด	4.20	.71	4.05	.77	2.18 [*]
5	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน	4.20	.66	4.02	.78	2.64 [*]
6	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน	4.20	.67	4.05	.76	2.16 [*]
7	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการจำ	4.12	.71	3.70	.90	5.67 [*]
8	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกต	4.16	.68	3.93	.75	3.45 [*]
9	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ	4.19	.65	3.79	.81	5.87 [*]
10	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา	4.21	.68	3.93	.77	4.02 [*]
11	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล	4.19	.68	3.95	.77	3.41 [*]
12	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการตัดสินใจได้อย่าง ถูกต้อง	4.04	.69	3.85	.73	2.89 [*]
13	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.08	.69	3.96	.74	1.67
14	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ	4.02	.71	3.72	.81	4.27 [*]
15	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออก	4.27	.58	4.15	.68	2.00 [*]
16	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเล่นกีฬา	4.28	.58	4.03	.76	3.96 [*]
17	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์	4.03	.68	3.63	.85	5.80 [*]
18	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัส ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ	4.15	.68	3.76	.81	5.60 [*]
19	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร	4.10	.66	3.80	.77	4.54 [*]
20	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน	4.19	.64	3.92	.73	3.99 [*]

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
21	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการปรับตัว	4.14	.64	3.95	.74	2.79*
22	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.28	.67	4.13	.73	2.34*
ค่าเฉลี่ยรวม		4.17	.49	3.92	.52	5.18*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.8 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านทักษะพิสัย จำแนกตามตำแหน่งในภาพรวม มีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้น จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม

สภาพการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร (n = 183 คน)		อาจารย์ (n = 302 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านพุทธพิสัย	4.02	.45	3.68	.48	7.67*
ด้านจิตพิสัย	4.21	.47	4.03	.55	3.83*
ด้านทักษะพิสัย	4.17	.49	3.92	.52	5.18*
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13	.44	3.88	.46	6.04*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.9 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้านมีระดับปฏิบัติแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
 ประสบการณ์ในการทำงาน ด้านพุทธิพิสัย

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการ แก้ปัญหา	3.51	.73	3.84	.72	-4.54*
2	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจำแนก ประเภท	3.60	.72	3.79	.68	-2.78*
3	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ	3.53	.83	3.82	.79	-3.60*
4	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี	3.48	.90	3.79	.81	-3.51*
5	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการแปล ความหมาย	3.40	.84	3.78	.77	-4.82*
6	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการ ขยายความ	3.42	.78	3.78	.70	-4.64*
7	จัดให้ผู้เรียนสามารถจัดลำดับขั้นตอน ได้ถูกต้อง	3.55	.83	3.93	.67	-4.90*
8	จัดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำแนก เนื้อหา	3.54	.76	3.86	.72	-4.30*
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับนั้นอย่างถูกต้อง	3.63	.75	3.99	.72	-4.81*
10	จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง	3.92	.76	4.21	.64	-4.26*
11	จัดให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	3.76	.72	4.10	.70	-4.81*
12	จัดให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือก แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง	3.71	.81	4.06	.64	-4.66*
13	จัดให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม	3.82	.80	4.11	.63	-3.86*
14	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความถนัด ของตนเอง	3.63	.91	3.99	.79	-4.10*

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
15	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจของตนเอง	3.53	.93	3.94	.78	-4.65*
16	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ	3.27	.84	3.70	.79	-5.32*
17	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หลักการ	3.31	.83	3.72	.83	-4.87*
18	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ	3.43	.78	3.82	.79	-4.94*
19	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อความหมายได้	3.50	.77	3.76	.74	-3.46*
20	จัดให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน	3.68	.76	3.84	.73	-2.13*
21	จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน	3.84	.75	4.12	.72	-3.73*
ค่าเฉลี่ยรวม		3.57	.47	3.90	.48	-6.91*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.10 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านพุทธิพิสัย ในภาพรวมมีระดับปฏิบัติแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน ด้านจิตพิสัย

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย	4.09	.82	4.28	.68	-2.72*
2	จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.96	.88	4.12	.66	-1.83
3	จัดให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญ	3.98	.83	4.17	.69	-2.56*
4	จัดให้ผู้เรียนมีความอดทน	3.94	.85	4.21	.68	-3.79*
5	จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต	3.99	.86	4.33	.67	-4.70*
6	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน	3.81	.88	4.21	.72	-5.13*
7	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเขียน	3.81	.80	4.14	.72	-4.46*
8	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน	3.99	.82	4.18	.72	-2.65*
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้	3.99	.77	4.19	.68	-2.78*
10	จัดให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดี	4.04	.82	4.28	.66	-3.29*
11	จัดให้ผู้เรียนเป็นคนใจกว้างรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	3.91	.77	4.20	.66	-4.18*
12	จัดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือได้อย่าง เหมาะสม	3.72	.78	4.06	.72	-4.50*
13	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย	3.99	.72	4.21	.63	-3.31*
14	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในจริยธรรม	4.00	.77	4.27	.71	-3.71*
15	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่น	3.73	.79	4.07	.72	-4.39*
16	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของมรดก ทางวัฒนธรรมไทย	3.81	.80	4.15	.70	-4.73*
17	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	3.83	.75	4.04	.73	-2.82*
18	จัดให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.82	.74	4.13	.63	-4.29*

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
19	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ	3.87	.81	4.13	.70	-3.29*
20	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการ ออกกำลังกาย	3.95	.76	4.22	.66	-3.90*
21	จัดให้ผู้เรียนรู้จักระบบในการทำงาน	3.74	.74	4.05	.69	-4.25*
22	จัดให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.86	.71	4.14	.68	-4.06*
23	จัดให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ ต่อสาธารณชน	3.90	.80	4.16	.67	-3.68*
24	จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข	3.99	.78	4.30	.65	-4.58*
ค่าเฉลี่ยรวม		3.90	5.37	4.18	.50	-5.31*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.11 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านจิตพิสัย ในภาพรวมมีระดับปฏิบัติแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติที่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้น จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
 ประสบการณ์ในการทำงาน ด้านทักษะพิสัย

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้มือ	3.91	.80	4.23	.66	-4.52*
2	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหว	3.90	.76	4.14	.66	-3.53*
3	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟังอย่างมี วิจรรณญาณ	3.87	.78	4.14	.70	-3.63*
4	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูด	3.99	.78	4.15	.73	-2.14*
5	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน	3.91	.78	4.16	.71	-3.32*
6	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน	3.94	.78	4.17	.70	-3.14*
7	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการจำ	3.71	.90	3.92	.84	-2.46*
8	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกต	3.86	.78	4.08	.70	-3.13*
9	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ	3.66	.86	4.05	.72	-4.75*
10	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา	3.81	.83	4.13	.70	-3.97*
11	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดอย่างมี เหตุผล	3.83	.79	4.12	.71	-3.89*
12	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการตัดสินใจ ได้อย่างถูกต้อง	3.73	.74	4.00	.69	-3.65*
13	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	3.88	.78	4.06	.70	-2.49*
14	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ	3.65	.82	3.90	.77	-3.13*
15	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออก	4.07	.72	4.25	.61	-2.73*
16	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเล่นกีฬา	3.90	.76	4.21	.66	-4.53*
17	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์	3.55	.83	3.87	.79	-4.05*
18	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ประสาท สัมผัสในการกระทำสิ่งต่าง ๆ	3.66	.79	4.01	.77	-4.36*

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
19	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร	3.72	.76	3.99	.73	-3.56*
20	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน	3.80	.76	4.11	.67	-4.24*
21	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการปรับตัว	3.88	.77	4.08	.67	-2.59*
22	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.00	.76	4.26	.68	-3.72*
ค่าเฉลี่ยรวม		3.83	.51	4.09	.51	-5.16*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.12 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านทักษะพิสัย ในภาพรวม มีระดับปฏิบัติแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน

สภาพการจัดการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 10 ปี (n= 139 คน)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 346 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านพุทธพิสัย	3.57	.46	3.90	.48	-6.91*
ด้านจิตพิสัย	3.90	.54	4.18	.50	-5.31*
ด้านทักษะพิสัย	3.83	.51	4.09	.51	-5.16*
ค่าเฉลี่ยรวม	3.77	.44	4.06	.46	-6.36*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.13 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์
 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
 ตำแหน่ง ในภาพรวม มีระดับปฏิบัติแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
ระดับชั้นที่สอน ด้านพุทธิพิสัย

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	ประถม (n = 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการ แก้ปัญหา	3.52	.67	3.62	.72	-1.20
2	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับกรรจําแนก ประเภท	3.55	.68	3.64	.72	-1.02
3	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ	3.42	.89	3.66	.80	-2.33*
4	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี	3.41	.99	3.63	.87	-1.99*
5	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการแปล ความหมาย	3.41	.90	3.56	.80	-1.48
6	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการขยายความ	3.46	.78	3.60	.75	-1.53
7	จัดให้ผู้เรียนสามารถจัดลำดับชั้นตอน ได้ถูกต้อง	3.68	.79	3.73	.77	-.53
8	จัดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจําแนก เนื้อหา	3.71	.68	3.66	.75	.55
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลข่าวสารที่ ได้รับนั้นอย่างถูกต้อง	3.69	.84	3.80	.71	-1.13
10	จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง	4.14	.77	4.02	.71	1.32
11	จัดให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	3.94	.70	3.91	.75	.40
12	จัดให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทาง ปฏิบัติที่ถูกต้อง	3.81	.81	3.91	.74	-1.02
13	จัดให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม	3.93	.75	3.95	.70	-.16
14	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความถนัด ของตนเอง	3.75	.86	3.76	.84	-.16

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อ	ด้านพุทธิพิสัย	ประถม (n= 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
15	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจของตนเอง	3.63	.89	3.68	.85	-.52
16	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ	3.41	.87	3.40	.79	.09
17	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หลักการ	3.44	.85	3.41	.80	.29
18	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ	3.58	.84	3.51	.76	.74
19	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อความหมาย	3.45	.73	3.63	.75	-1.96*
20	จัดให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน	3.64	.76	3.72	.74	-.87
21	จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน	3.80	.75	4.00	.77	-2.12*
ค่าเฉลี่ยรวม		3.64	.48	3.70	.48	-1.16

จากตาราง 4.14 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านพุทธิพิสัย จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ในภาพรวม มีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับปฏิบัติแตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน และจัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อความหมาย

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
ระดับชั้นที่สอน ด้านจิตพิสัย

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	ประถม (n= 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย	4.22	.86	4.13	.70	.83
2	จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.01	.85	4.04	.74	-.35
3	จัดให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญ	4.12	.82	4.03	.75	.90
4	จัดให้ผู้เรียนมีความอดทน	4.14	.80	4.03	.78	1.08
5	จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต	4.27	.80	4.13	.77	1.53
6	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน	4.21	.82	3.93	.83	2.79*
7	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเขียน	4.07	.80	3.90	.77	1.77
8	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน	4.10	.84	4.05	.75	.51
9	จัดให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้	4.08	.83	4.06	.68	.20
10	จัดให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดี	4.18	.78	4.10	.72	.86
11	จัดให้ผู้เรียนเป็นคนใจกว้างรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	4.05	.76	4.04	.69	.05
12	จัดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือได้อย่าง เหมาะสม	3.88	.76	3.85	.78	.39
13	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย	4.14	.65	4.04	.70	1.11
14	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในจริยธรรม	4.15	.71	4.12	.78	.25
15	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่น	3.91	.71	3.82	.76	1.01
16	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของมรดก ทางวัฒนธรรมไทย	4.00	.77	3.92	.77	.91
17	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	3.89	.76	3.91	.78	-.20
18	จัดให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.97	.72	4.01	.72	-.45

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ด้านจิตพิสัย	ประถม (n= 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
19	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ	4.11	.76	3.95	.78	1.68
20	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการ ออกกำลังกาย	4.12	.71	4.01	.72	1.24
21	จัดให้ผู้เรียนรู้จักระบบในการทำงาน	3.99	.71	3.84	.74	1.74
22	จัดให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.08	.73	3.96	.70	1.43
23	จัดให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ ต่อสาธารณชน	4.11	.78	4.01	.77	1.04
24	จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข	4.22	.74	4.12	.75	1.00
ค่าเฉลี่ยรวม		4.08	.57	4.0	.53	1.25

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.15 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ด้านจิตพิสัย มีระดับปฏิบัติในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่มีระดับปฏิบัติที่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
 ระดับชั้นที่สอน ด้านทักษะพิสัย

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	ประถม (n = 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้มือ	4.16	.75	3.99	.73	1.86
2	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหว	4.04	.74	3.93	.69	1.27
3	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟังอย่างมี วิจารณ์ญาณ	3.92	.84	4.02	.71	-1.07
4	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูด	4.04	.84	4.05	.73	-.17
5	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน	4.02	.76	4.02	.79	.00
6	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน	3.99	.78	4.08	.74	-.97
7	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการจำ	3.60	.97	3.76	.86	-1.45
8	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกต	3.96	.74	3.92	.75	.50
9	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ	3.86	.78	3.76	.82	1.08
10	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา	3.97	.76	3.92	.78	.59
11	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล	3.99	.75	3.93	.78	.64
12	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการตัดสินใจได้อย่าง ถูกต้อง	3.86	.75	3.85	.71	.19
13	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	3.97	.81	3.96	.70	.12
14	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ	3.69	.87	3.73	.79	-.46
15	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออก	4.15	.74	4.15	.66	-.09
16	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเล่นเกมกีฬา	4.07	.72	4.00	.77	.69
17	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์	3.74	.88	3.57	.83	1.58
18	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ประสาท สัมผัสในการกระทำสิ่งต่าง ๆ	3.83	.82	3.73	.81	1.09

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อ	ด้านทักษะพิสัย	ประถม (n= 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
19	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร	3.87	.83	3.76	.74	1.19
20	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน	3.96	.73	3.91	.73	.62
21	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการปรับตัว	3.92	.78	3.97	.71	-.54
22	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.11	.74	4.14	.73	-.35
ค่าเฉลี่ยรวม		3.94	.53	3.91	.51	.41

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.16 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ด้านทักษะพิสัย มีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าไม่มีข้อใดที่มีระดับปฏิบัติที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการจัดการเรียนการสอน
 ของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
 ระดับชั้นที่สอน ในภาพรวม

สภาพการจัดการเรียนการสอน	ประถม (n= 101 คน)		มัธยม (n = 201 คน)		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านพุทธพิสัย	3.64	.48	3.70	.48	-1.16
ด้านจิตพิสัย	4.08	.57	4.00	.53	1.25
ด้านทักษะพิสัย	3.94	.53	3.92	.51	.41
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	.46	3.87	.46	.25

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4.17 พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ในภาพรวมมีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและระดับชั้นที่สอน

5.1.2 ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 52 โรงเรียน จำนวน 2,820 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน และอาจารย์คิดจากอาจารย์ทั้งหมด 2,635 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 52 โรงเรียน จำนวน 523 คน ซึ่งได้มาประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด อาจารย์จำนวน 338 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนจำนวนอาจารย์แต่ละโรงเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan (อ้างใน รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2535 : 80-81) ได้กลุ่มตัวอย่าง 338 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ เลือกรับ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิจัย แล้วนำไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้กับผู้บริหารและอาจารย์ โรงเรียนวัดศรีสุตาราม จำนวน 15 คน และผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนวัดเศวต จำนวน 15 คน รวม 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามฉบับนี้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองในโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในโรงเรียนที่อยู่ไกล พร้อมใส่ซองติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้ทำวิจัย เพื่อความสะดวกในการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 523 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมดจำนวน 485 ฉบับ เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 92.73

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด โดยคำนวณ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่า t-test แบบอิสระ (Independent)

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้ในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences – Personal Computer Plus)

5.1.6 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วยผู้อำนวยการ จำนวน 52 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 131 คน และอาจารย์จำนวน 302 คน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 139 คน และประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 346 คน และอาจารย์ที่สอนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 101 คน และอาจารย์ที่สอนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 201 คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตพิสัยอยู่ในอันดับสูงสุด ด้านทักษะพิสัยเป็นอันดับที่รองลงมา และด้านพุทธิพิสัยอยู่ในอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบว่า

ด้านพุทธิพิสัย สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา ก็คือ จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน และข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้ายก็คือ จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ

ด้านจิตพิสัย สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา ก็คือ จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต และข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้ายคือ จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย

ด้านทักษะพิสัย ระดับการปฏิบัติสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในอันดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละข้อพบว่า จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออกอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา ก็คือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้และข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้ายก็คือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน ดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครที่มีตำแหน่ง ต่างกัน รวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของผู้บริหารสูงกว่า ค่าเฉลี่ยของอาจารย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน

สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน รวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าเฉลี่ยของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปสูงกว่า ค่าเฉลี่ยของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันทุกด้าน

สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นที่สอนต่างกันรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย มีสาระที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและอาจารย์ต่างเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามระบบจำแนก ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เพื่อให้เป็นไปตามแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งหวังให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกรมวิชาการ (2543 : 6-8) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่โลกกลายเป็นชั้นเรียนประกอบด้วย 1) ความรู้ : ความรู้เชิงกระบวนการ ความรู้เชิงประจักษ์ ความรู้เชิงเนื้อหา 2) ทักษะที่จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการจัดการ ทักษะในงานอาชีพ 3) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เนื้อหา สาระ นอกจากนี้จะมุ่งพัฒนาตนเองของผู้เรียนแล้ว ยังมุ่งความเป็นชาตินิยม ความเติบโตของสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันสู่ความเป็นผู้นำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี สิ้นเสื่อ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านพุทธิพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในด้านพุทธิพิสัย จะเป็นส่วนแรกในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และความคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 63) กล่าวว่า พุทธิพิสัย เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสมองหรือ สติปัญญา โดยเริ่มตั้งแต่การที่บุคคลมีความสามารถในการจดจำเนื้อหาหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ แล้วนำสิ่งที่รู้ (ความรู้) ไปสร้างให้เกิดความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลในที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือจัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้จะต้องอยู่ในร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2542 : 10) กล่าวว่า การสังเคราะห์คือความสามารถในการนำส่วนย่อย ๆ มาผสมผสานกัน สัมพันธ์กัน การแสดงออกซึ่งความสามารถในการสังเคราะห์คือ การตั้งกฎเกณฑ์ สูตรทฤษฎี โดยการพิจารณาความสัมพันธ์ซึ่งเป็นนามธรรม เช่น สุขภาพพลานามัยขั้นพื้นฐาน 10 ประการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาก็คือ จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก การจัดให้ผู้เรียนรู้จักการประยุกต์จะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2542 : 9) กล่าวว่า ความรู้ ความสามารถในการนำความรู้ การเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งสถานการณ์จริง และสถานการณ์จำลอง สามารถนำกฎเกณฑ์ หลักการวิธีการที่ได้เรียนรู้มาไปใช้แก้ปัญหา หรือทำความเข้าใจในสถานการณ์ใหม่ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลี สิ้นเสื่อ (2544 : 75) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการเรียนการสอนจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำก็คือ จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและคาบสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนในการวิเคราะห์และแยกสิ่งที่ซับซ้อน ออกเป็นข้อย่อย ๆ มีน้อยลง รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการวิเคราะห์ มีค่อนข้างน้อย

ด้านจิตพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารและอาจารย์ต่างก็ตระหนักในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ประสงค์ให้ผู้เรียนเป็นคนดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2542 : 11-14) กล่าวว่า ลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข คนดี คือคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลี สิ้นเสื่อ (2544 : 75) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพ

มหานคร พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรม
โดยปลูกฝังคุณธรรมให้กับผู้เรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ทั้งนี้
เป็นเพราะว่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการที่ผู้เรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ใน
สังคมได้อย่างมีความสุขจะต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยเป็นพื้นฐาน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ
(2542 : 9-10) กล่าวถึงนโยบายการศึกษาว่า ปฏิรูประบบการเรียนการสอนมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวน
การเรียนการสอนเอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพตามจุดประสงค์
แต่ละระดับและประเภทการศึกษาโดยมีพื้นฐานความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่ดีและ
เข้มแข็งพอที่จะออกไปประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัย และคุณภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่าง
มีความสุข และสอดคล้องกับอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 11-14) กล่าวว่า ลักษณะ
ผู้เรียนที่พึงประสงค์ คนดี คือคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม
มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมการแสดงออก เช่น วินัย มีความเอื้อเพื่อ
เกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยเคารพความคิดเห็นและ
สิทธิของผู้อื่นมีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยรองมาก็คือ จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต การจัดการศึกษามีได้มุ่งสู่การพัฒนาทางด้าน
ความรู้และสติปัญญาเท่านั้น ความซื่อสัตย์สุจริต จะเป็นการสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่ผู้เรียน ทำให้
สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 9-10) กล่าวถึงนโยบายการจัดการศึกษา ปฏิรูประบบการเรียน
การสอน มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาซึ่งความสามารถของ
ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ตามจุดประสงค์ แต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้
ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่ดีและเข้มแข็งพอที่จะออกไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ
ในระดับที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใฝ่การเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพรัตน์
พิทักษ์ (มปป : 86-89) กล่าวว่า การแสดงลักษณะนิสัย พฤติกรรมขั้นนี้เป็นจุดสุดยอดของ
Internalized Process ซึ่งแสดงให้เห็นหรือสังเกตได้โดยบุคคลอื่น การแสดงลักษณะนี้ค่อนข้างจะ
ถาวร คือเป็นการสร้างลักษณะที่รวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างนำมาเป็นจุดใหญ่ที่สำคัญ ของลักษณะนิสัย
ที่สมบูรณ์ เช่น การมีความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำก็คือ
จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่จะจัดการศึกษาให้
ผู้เรียนเป็นคนดี ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ จะต้องมึจิตใจที่ดีงาม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพ
ความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2543 : 11) กล่าวว่า
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมอง และให้ผู้เรียน

ได้ปฏิบัติจริง จนเป็นนิสัยติดตัวไป กรมวิชาการ (2543 : 5) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาของหลักสูตร ให้เป็นที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จ อาทิ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ มุ่งมั่นในความดี มีจิตสำนึกและปฏิบัติตนตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี ประดับสุข (2542 : 88) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาล การศึกษา 9 พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนปกครองตนเองตามระบอบ ประชาธิปไตย โดยเลือกตั้งหัวหน้าชั้นและสถานนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ด้านทักษะพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและ อาจารย์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารและอาจารย์ต่างก็ตระหนักในการจัดการเรียน การสอน ในด้านการปฏิบัติ หรือทักษะพิสัย เป็นความมุ่งหวังของการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้ด้วยความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 65) กล่าวว่า ทักษะพิสัย เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านทักษะ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่บุคคลรับรู้ด้วยปราสาทสัมผัสทั้งห้ารวมทั้งการ เคลื่อนไหวด้วยกล้ามเนื้อ และเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ทางกายและทางอารมณ์ ที่จะปฏิบัติ หรือลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จนสามารถที่จะใช้ทักษะผสมผสานอย่างคล่องแคล่วและมั่นใจ และ สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 13-14) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษา ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการ แสดงออก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่ผู้สอนจะทราบได้ว่าสิ่งที่ถ่ายทอดให้กับผู้เรียนมีผลเป็นเช่นไร วิธีหนึ่ง ก็คือสังเกตจากการแสดงออกของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2523 : 125) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนต่อนักเรียน มีผลต่อ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้อย่างดี ครูเปิดโอกาส ให้นักเรียนซักถามตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีความ สนุก น่าสนใจ อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหว ได้มี โอกาสได้ใช้ความคิด เห็นของตนเอง ได้แสดงความสามารถของงานอย่างเต็มที่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมาคือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เป้าหมายหลัก ที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาก็คือ การสอนให้ผู้เรียนสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างสันติสุขได้ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กรมวิชาการ (2543 : 5) กล่าวว่า การจัด เนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เป็นที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จ อาทิ มีทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สามารถทำงาน รักการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำก็คือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์ ทั้งนี้เพราะว่า การจัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์ส่วนใหญ่จะอยู่ในรายวิชาที่มีการสอนภาคปฏิบัติและอาจารย์ผู้สอนยังขาดความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกรมวิชาการ (2543 : 8-11) กล่าวว่าผู้สอนต้องวิเคราะห์ภาระกิจในการสอนว่าจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างไร จึงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในโครงสร้างของความรู้ว่าจะต้องกำหนดการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ตลอดจนสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและสอดคล้องกับแนวความคิดของ บำรุง กัดเจริญ และ จิวีวรรณ กินาวงศ์ (2527 : 245-246) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ สื่อการเรียนรู้จะช่วยอธิบายสิ่งที่ยากให้เป็นสิ่งที่ย่อย แสดงความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายได้เร็วยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนชม คำหอมกุล (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริงงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การพัฒนาบุคลากร การสอนในโรงเรียนปฏิบัติน้อย และมีปัญหามาก ควรหาทางช่วยเหลือโรงเรียนด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรทางการสอนให้มากขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของครูเพื่อนำมาจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย จำแนกตามตำแหน่ง

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวม แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติการสอน มีหน้าที่อำนวยความสะดวก กำกับดูแลให้คำชี้แนะกับครูผู้สอนลงไปตามลำดับชั้นต่างกับครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการสอนโดยตรง ได้สัมผัสกับผู้เรียนโดยตรง จึงเห็นสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ต่างไปจากผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ภิญญา สาทร (2526 : 131) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ความจริงผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรรับผิดชอบ เป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของ

โรงเรียน คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้นำด้านวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ครูและประสานงานให้กับครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา ผิวเกลี้ยง (2538 : 201) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวม แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านพุทธิพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ภาระหน้าที่ของผู้บริหารกับอาจารย์มีภาระหน้าที่แตกต่างกันกล่าวคือ ผู้บริหารมีหน้าที่คอยควบคุมดูแล หลักสูตร อุปกรณ์การสอน คู่มือครู การจัดชั้นเรียนและการจัดครูเข้าสอน ปรับปรุงการเรียนการสอน นิเทศการศึกษา สำหรับอาจารย์มีหน้าที่ทำการสอนอบรมนักเรียน ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย ศึกษาหาความรู้ วิธีการสอน และประเมินผลตามหลักสูตร สำหรับครูอาจารย์ มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามโครงการสอน แผนการสอน ระเบียบวิธีปฏิบัติ ที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมาย สอดคล้องกับแนวความคิดของ เอกวิทย์ ฌ กลาง (2526 : 113) กล่าวว่า ครูมีหน้าที่ ทำการสอน อบรมนักเรียน ปฏิบัติตามกฤษฎา ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และนโยบายทางราชการเอาใจใส่การสอน ปรับปรุงการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อบรมสั่งสอน เผยแพร่ความรู้ ปลูกฝังวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณะไทย เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนและความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ศึกษาหาความรู้ วิธีการสอน ประเมินผลการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย ของปัญญา ผิวเกลี้ยง (2538 : 201) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันโดยมีข้อที่น่าสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่าการให้ผู้เรียนสามารถจำแนกเรื่องต่าง ๆ แยกสิ่งที่ซับซ้อนออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ได้ลำดับขั้นของความคิดหรือความสัมพันธ์ของความคิดที่ชัดเจน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ หรือความแตกต่างระหว่างส่วนย่อยนั้นในภาพรวมหรือองค์รวม เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น สำหรับอาจารย์จะมองภาพที่แคบกว่า กล่าวคือจะมองในวิชาที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากการบูรณาการวิชาการ วิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ยังไม่เป็นที่เข้าใจกันอย่างกว้างขวางเพราะยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ ความคิดเห็นจึงแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ภิญญา สาทร

(2526 : 232-233) กล่าวว่าการบริหารงานด้านวิชาการนั้นครูใหญ่หรือผู้บริหารการศึกษาโดยทั่วไป ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ครูทุกคน ความเป็นผู้นำของผู้บริหารการศึกษาอยู่ที่ ความสามารถที่จะให้คนอื่นทำงานด้วยวิธีการไม่ต้องบังคับ หรือขู่เข็ญ และอยู่ที่เทคนิคที่จะกระตุ้น เตือนให้ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนทุกคน ขยัน ในการทำงานอย่างเต็มใจและอดทน อย่างไรก็ดีตามครูใหญ่ และผู้บริหารการศึกษาทุกคนพึงระลึกเสมอว่า คนนั้นไม่ใช่ครูของครู และ ไม่รอบรู้ในด้านวิชาการไปเสียหมดทุกอย่างทุกสาขา การบริหารงานด้านวิชาการจึงต้องอาศัย เทคนิคในการรู้จักใช้คนมากกว่าการสอนคนอื่นว่าจะทำอะไร ความจริงที่ครูจะทำ อย่างไรควรเป็นหน้าที่ของครู ไม่ใช่หน้าที่ของผู้บริหาร ผู้บริหารเพียงดูแลให้ครูทำงานดีที่สุดและ ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่เท่านั้น

ด้านจิตพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารต่างตระหนักถึงการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข สำหรับอาจารย์ผู้สอนก็จะมุ่งเน้นการผนวกคุณธรรม ค่านิยม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ไว้ในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบและทำการสอนอยู่ ซึ่งอาจจะ ไม่ครบถ้วนตามการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของสาขาวิชา และ รายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 : 13-14) กล่าวว่า การจัด กระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและ กรมวิชาการ (2543 : 8-11) กล่าวว่า การจัด กระบวนการเรียนรู้อันที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยึดหลักการ การจัดประสบการณ์โดยยึดหลักการใช้คุณธรรมนำความรู้บูรณาการคุณธรรมในการ จัดประสบการณ์ทุกกลุ่มวิชาและทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ถือว่าทุกคนมีหน้าที่พัฒนา ให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและพัฒนาให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์ในด้านคุณธรรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นลักษณะสำคัญของความเป็นครูเป็นแบบอย่างที่ดีจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความซึบซับความดีงามซึ่งมีผลต่อชีวิตของนักเรียนผู้เรียนจะเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ยึดมั่นในภาพพจน์ว่าตนเองเป็นคนดี คนเก่ง มีศักดิ์ศรี กระตุ้นให้เกิดพลังการเรียนรู้กล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกที่ควรเห็นคุณค่าของตนและผู้อื่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างโดยมีข้อที่ น่าสังเกตคือจัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึผูกพันกับท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารต่างก็ตระหนักถึง การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียน ได้นำความรู้พัฒนาชุมชนและสังคมซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องเป็น

ผู้นำครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกภูมิใจและผูกพันกับท้องถิ่น สำหรับอาจารย์มีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายกล่าวคือ การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองกับความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในสาขาวิชาต่าง รายวิชาที่ต้องรับผิดชอบให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542 : 21) กล่าวว่า การจัดการศึกษายุคใหม่จะต้องปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ เป็นการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อส่งเสริมความสามารถที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียนให้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพและนำศักยภาพนั้นมาพัฒนาตนชุมชน สังคมได้ เหมาะสมกับความสามารถแห่งตน และกรมวิชาการ (2543 : 5) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เป็นที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ ความสำเร็จ อาทิ ความภูมิใจในท้องถิ่น ประเทศชาติ และความเป็นไทย และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 10) กล่าวว่า บทบาทของครู ผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ ชุมชนเข้าไปมีบทบาทด้านนี้ผ่านผู้นำ ผู้รู้และผู้ทรงภูมิปัญญา ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนาที่จัดขึ้น ตามวิถีจักรของแต่ละชุมชนมาเป็นเครื่องมือ ดึงให้นักเรียนเข้าไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา ศรีสวัสดิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน วิชางานช่างประดิษฐ์และวิชางานบ้าน ในชั้นประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารควรจัดหาวัสดุที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเรียนการสอนให้และมีเงินหมุนเวียนเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการร่างหลักสูตร และทำเอกสารการสอนเพื่อปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาและสภาพความต้องการของท้องถิ่น

ด้านทักษะพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารมองเห็นภาพของการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคมอย่างมีความสุข สำหรับอาจารย์ผู้สอนต่างมุ่งหวังที่จะเน้นฝึกทักษะในสาขาวิชา และรายวิชา ที่แต่ละคนได้รับมอบหมายและรับผิดชอบอยู่ให้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 11) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานที่สำคัญ การสรุปความรู้ด้วยตนเอง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 3) ได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษา ไว้ว่า มีความสมดุล ทั้งสาระการเรียนรู้ เวลาและเป้าหมาย การพัฒนา

ผู้เรียนให้มีความสมดุล ในช่วงชั้นของการจัดการศึกษาการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวมเพิ่มพูนทักษะและความสามารถเฉพาะทางกับการเพิ่มพูนสุนทรียภาพและความรอบรู้ในภาพรวมโดยเน้นการพัฒนาทักษะมากกว่าความรู้ และยังคงสอดคล้องกับสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2541 : 8-9) ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากกรุงเทพมหานคร จะมี ความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณธรรม และค่านิยมที่ดี เข้าใจศิลปวัฒนธรรม สามารถช่วยเหลือตนเอง ได้ มีความภูมิใจ รู้จุดดี จุดด้อยของตนเอง มีสุขภาพจิตใจที่ดี เพื่อให้เป็นคนมีคุณสมบัติเป็นคนไทย ที่ดีในความเป็นสากล และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถศึกษาต่อในระดับที่ดีสูงขึ้น หรือ ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 13-14) กล่าวว่า การฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ โดยมีข้อที่น่าสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร อาจเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในการคิดคำนวณ หรือ คณิตศาสตร์ เป็นรากฐานไปสู่ความคิด พื้นฐานในระดับต่อไป และยังช่วยให้ผู้เรียนมีเหตุผล รู้จักแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สำหรับ อาจารย์ผู้สอนอาจเห็นว่าเป็นบางรายวิชาที่รับผิดชอบไม่มีทักษะในการคิดคำนวณ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Taba (อ้างใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539 : 79) กล่าวว่า เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริง และกระบวนการ เป็นเนื้อหาวิชาที่แสดงความเป็นจริง เช่นวิธีการคิดเลขคณิต สูตรเคมี เป็นข้อมูล ที่ต้องอาศัยการท่องจำ และเป็นรากฐานในระดับต่อไป และสอดคล้องกับแนวความคิดของ กรมวิชาการ (2543 : 5) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เป็นที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จ อาทิ มีความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และมีวิสัยทัศน์ในการ ดำเนินชีวิต และการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ว่า ทักษะที่จำเป็นต้องส่งเสริมการพัฒนาให้เกิด ขึ้นในตัวผู้เรียน เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะส่วนบุคคล ทักษะ การจัดการ และทักษะในงานอาชีพ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ประสพการณ์ในการทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่มี ประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน ในภาพรวม

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนได้มากกว่าอาจารย์ที่ทำงานน้อย เพราะมีการสอนผู้เรียนมาหลายปีทำให้ทราบว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้เหมาะสมกับ ผู้เรียน ทั้งนี้เกิดจากประสบการณ์ในการสอน การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ที่ตอบสนองในระหว่างการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ภิญญา สาทร (2526 : 232-234) กล่าวว่า ควรมีการประชุม ครูเพื่ออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอนและการเรียนของ นักเรียนเสียบ้าง อย่างน้อยภาคเรียนหนึ่งควรทำซัก 2 ครั้ง ครูใหญ่ควรชักจูงให้ครูน้อยที่มีชั่วโมงว่าง เข้าไปนั่งคุยเพื่อนครูสอนเสียบ้าง จะได้ช่วยกันค้นคว้าแก้ไขวิธีการสอนให้ดีขึ้น และบางที อาจเกิดความคิดดี ๆ นำมาแก้ไขปรับปรุงตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัย ของมาลี สิ้นเสื่อ (2544 : 87) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในโรงเรียน ประถมศึกษา เขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการจัด บรรยายการสอนแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านพุทธิพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของ ผู้บริหารและอาจารย์ที่ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ยังมีประสบการณ์ในการสอนน้อย การจัดการเรียน การสอนจึงเป็นไปตามคู่มือครู และแผนการสอนที่กำหนดไว้ ยังไม่สามารถให้คำชี้แนะให้ตัวอย่างใน ปัญหาที่แปลกใหม่ สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรม พบเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ มากพอสมควร สามารถที่จะให้ความรู้ ความ เข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ทั้งยังสามารถชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ทั้งยังชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของเนื้อหาและวิชาที่ผู้เรียนได้ศึกษาไป ได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวความคิดของกรมวิชาการ (2539: 23) กล่าวว่า งานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้แก่การบริหารการสอน ในการบริหารการสอนให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ อาจตั้งคณะกรรมการวิชาการมาร่วมปรึกษาหารือถึงแนวปฏิบัติการประเมิน ผลการปฏิบัติพร้อมทั้งเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข ให้ครูอาจารย์ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เชี่ยวชาญการมาบรรยาย แนะนำวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการจัดทำแผนการสอนรายวิชา มีการจัดตารางตามความเหมาะสม

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติแตกต่างกันทุกข้อ โดยมีข้อที่น่าสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดให้

ผู้เรียนสามารถแยกแยะสิ่งที่ซับซ้อนเป็นส่วนย่อย ทั้งนี้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์หรือความแตกต่างของส่วนย่อยนั้น ๆ สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี อาจจะมีความชำนาญน้อยกว่า หากประสบการณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพรต์นีย์ ฟักน้อย (มปป. : 85) กล่าวว่า การวิเคราะห์คือความสามารถในการแยกสิ่งที่ซับซ้อนออกเป็นส่วนย่อย ๆ ทำให้เห็นความสัมพันธ์หรือความแตกต่างระหว่างส่วนย่อยนั้น ความสามารถทางการวิเคราะห์ใดแก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการดำเนินการ และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2539 : 22) กล่าวว่า การบริหารงานด้านวิชาการภายในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึงบุคลากร ได้แก่ ครู และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอ ผู้บริหารดำเนินการเตรียมความพร้อมของบุคลากรได้หลายวิธี เช่น ให้อาจารย์ทุกคนศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไร จุดประสงค์การเรียนรู้จะไร จัดให้มีการนิเทศภายในส่งเสริมครูไปร่วมประชุมทางวิชาการสาขาต่าง ๆ เท่าที่ทำได้ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อมีความรู้มีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น

ด้านจิตพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ยังคงต้องของคำแนะนำ คำชี้แนะ จากผู้ที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญมากกว่า ในการพัฒนาจิตใจผู้เรียนอันได้แก่ ความรู้สึนึกคิด อารมณ์ ค่านิยม ทักษะคติ ความสุนทรีย์ การรู้จักตนเอง และการเข้าใจผู้อื่น สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะรู้จักสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพราะได้สอนมาหลายรุ่น รู้ถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล สังเกตการตอบสนองของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2543 : 8-11) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นลักษณะสำคัญของความเป็นครู เป็นแบบอย่างที่ดีจะช่วยให้นักเรียนเกิดการซึมซับความดีงาม ซึ่งมีผลต่อชีวิตของนักเรียนเมื่อครูยึดหลักความเมตตา มองนักเรียนด้วยความรัก ความเข้าใจ และเป็นกัลยาณมิตรใช้จิตวิทยาเป็นกลไกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ถ้าครูมองศิษย์ด้วยความรักความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนมีพลังการเรียนรู้อยู่ในตนเองและพัฒนาตนเองบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยมีข้อที่น่าสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปจะเล็งเห็นว่า การจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความฉลาด รอบรู้ทันเหตุการณ์อีกทางหนึ่งคือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือเป็นประจำ สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี อาจจะเห็นว่า การศึกษาจากตำราเรียนก็น่าจะเป็นการเพียงพอสำหรับนักเรียนในระดับนี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 101)

กล่าวว่าในปัจจุบันการสอนในโรงเรียนได้เน้นเกี่ยวกับเรื่องการใช้ห้องสมุดเป็นอย่างมาก เพราะได้เห็นคุณค่าของห้องสมุดว่าเป็นศูนย์กลางแห่งวิชาการที่ปวงที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเองการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนสงสัยหรือยังไม่ทราบย่อมเป็นเครื่องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอันเป็นสิ่ง ที่พึงประสงค์อย่างยิ่งสำหรับการสร้างความฉลาดและความรอบรู้ให้แก่ตัวนักเรียนเอง

ด้านทักษะพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารและอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มองเห็นภาพของการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพ หรือศึกษา ต่อได้ และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารและอาจารย์ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี อาจเห็นว่า การฝึกทักษะในสาขาวิชา รายวิชาที่บรรจุไว้ใน หลักสูตรก็น่าจะเป็นการครบกระบวนการฝึกทักษะในระดับหนึ่งแล้ว หรือเป็นการเพียงพอสำหรับ นักเรียนในระดับนี้ เพียงแต่ทำให้ดีที่สุดเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 11) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ มากที่สุด ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมี ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานที่สำคัญ การสรุปความรู้ด้วยตนเอง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2541 : 8-9) ได้กำหนดเป้าหมายการจัด การศึกษาไว้ว่า นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากกรุงเทพมหานคร จะต้องมีความรู้ความสามารถด้าน ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณธรรม และค่านิยมที่ดี เข้าใจศิลปวัฒนธรรม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความภูมิใจ รู้จุดดีจุดด้อยของตน มีสุขภาพและจิตใจที่ดี เพื่อให้เป็นคนมีคุณสมบัติเป็นคนไทยที่ดีในความเป็นสากล และดำรงชีวิต อย่างมีความสุขสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือ สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 3) ได้ให้แนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า มีความสมดุลทั้งสาระ การเรียนรู้ เวลาและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลในช่วงชั้นของการศึกษา การพัฒนา ผู้เรียนในลักษณะองค์รวมเพิ่มพูนทักษะและความสามารถเฉพาะทางกับการเพิ่มพูนสุนทรียภาพ และความรอบรู้ในภาพรวม โดยเน้นการพัฒนาทักษะมากกว่าความรู้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติแตกต่างกันทุกข้อ สำหรับข้อที่น่าสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป อาจเห็นว่าองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้จะต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้

จักคิดเชิงระบบ มีเหตุผล สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตจริงได้ สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี อาจเห็นว่า การบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อเชื่อมโยงความรู้ทักษะเข้าด้วยกัน ยังขาดแนวทางที่ชัดเจน เพราะว่าอาจารย์ยังรับผิดชอบในการสอนเป็นรายวิชาอยู่ และบางรายวิชาอาจจะไม่มีทักษะในด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 13-14) กล่าวว่า ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน การแก้ไขปัญหา และสอดคล้องกับแนวความคิดของ กรมวิชาการ (2543 : 8-11) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยึดหลักการยึดชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิดเชิงระบบและคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีรูปแบบการคิดของตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตจริงได้และองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริงในด้านความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ เพื่อการฝึกฝนให้เป็นคนคิดเชิงระบบมีเหตุผล

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ระดับชั้นที่สอน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นต่างกัน มีสภาพการจัดการเรียนการสอนใน 3 ด้าน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนต่างก็ปฏิบัติตามแนวนโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ปฏิบัติ อาทิ การจัดทำแผนการสอน การเตรียมสื่อการสอน การเตรียมการประเมินผล ซึ่งจะต้องมีผู้บริหารตรวจสอบระดับปฏิบัติจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 11-14) กล่าวว่า ครูจัดการเรียนการสอนจะต้องดำเนินการจัดทำแผนการสอนก่อนทุกครั้ง จะต้องวางแผนการจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด จะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญเป็นผู้จัดการกำหนดบทบาทในการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่กำหนด การเตรียมสื่อการสอน ครูจะต้องพิจารณาว่าจะใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ หรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ครูจะต้องอำนวยความสะดวกเพื่อให้การเรียนบรรลุผลและการเตรียมการประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ว่าตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย หรือไม่ และสอดคล้องกับสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2541 : 8-9) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ของครูและบุคลากรของโรงเรียน

กรุงเทพมหานคร ทุกคนได้รับการสนับสนุนให้มีความรู้ความสามารถให้มีโอกาสหาความรู้ และทักษะในการเรียนการสอน รู้จักใช้สื่ออย่างหลากหลายเหมาะสม เพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นที่ต่างกัน สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในปัจจุบันอาจารย์ส่วนใหญ่ที่ทำการสอนจะได้รับมอบหมายวิชาทำการสอนตรงกับวิชาที่อาจารย์จบการศึกษามา ซึ่งเป็นวิชาที่ตนเองสามารถ มีความถนัดในรายวิชานั้นอยู่แล้ว รวมทั้งการปฏิบัติตามแนวนโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนจะต้องดำเนินการ เช่น การจัดทำแผนการสอน การเตรียมสื่อการสอน การเตรียมการประเมินผล ซึ่งแผนการสอนจะต้องเป็นตัวกำหนดให้อาจารย์ต้องดำเนินการสอนให้ครบถ้วนตามจุดประสงค์รายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กิติมา ปรีดีติลล (2529 : 98) กล่าวว่าการจัดครูเข้าสอนเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ที่จะเลือกจัดครูผู้สอนได้เหมาะสมกับแต่ละวิชา แต่ละระดับชั้น ตลอดจนจนแต่ความสามารถของผู้เรียน นอกจากครูผู้สอนจะมีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนแล้ว เทคนิควิธีการสอนก็เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องติดตามดูอย่างใกล้ชิด ตลอดจนความสามารถในการปกครองดูแลเด็กให้อยู่ในกรอบหรือแนวทางที่ต้องการ ดังนั้นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของผู้บริหารก็คือสามารถเลือกและจัดครูเข้าสอนได้ผลตามที่ตั้งความหวังไว้ทุกประการซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2521 : 131) กล่าวว่า โครงการสอนจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนเป็นอย่างมาก ช่วยให้ครูสอนตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวคิดของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 63) กล่าวว่า พุทธิพิสัยเป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมองหรือสติปัญญาและยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543 : 1-3) กล่าวว่าวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อที่นำสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาอาจเห็นว่าการที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการ จะเป็นส่วนที่ผู้เรียนได้จากข้อสรุปที่เป็นหลักการสำคัญและใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาตามวิธีการของศาสตร์นั้น ๆ เมื่อเรียนรู้หลักการและข้อสรุปทั่วไปแล้ว ผู้เรียนก็สามารถที่เข้าใจส่วนย่อยได้พร้อมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมต่อไป สำหรับอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาอาจเห็นว่านักเรียนที่ทำการสอนอยู่ยังมีวุฒิภาวะไม่ถึงขั้นที่จะเรียนรู้หลักการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ไพรัตน์ พิทักษ์ (มปป : 84) กล่าวว่าความรู้เกี่ยวกับหลักการและสิ่งนามธรรมของสาขาวิชา

คือ ความรู้ที่ได้จากข้อสรุปที่เป็นหลักการสำคัญและใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ตามวิธีการของศาสตร์นั้น ๆ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุปเป็นหลักทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี และโครงสร้าง และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 3) กล่าวว่า แนวทางในการจัดการศึกษาต้องให้มีความสมดุลทั้งสาระการเรียนรู้ เวลาและเป้าหมาย การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลในช่วงชั้นของการจัดการศึกษาและความพอดี

ด้านจิตพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นต่างกัน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนทุกคนจะต้องปฏิบัติตามการสอนตามจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนตามหลักสูตร รวมทั้งต้องปฏิบัติตามแนวนโยบายที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ผู้สอนทุกคนจะต้องดำเนินการ เช่น การจัดทำแผนการสอน การเตรียมสื่อการสอน การเตรียมการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สันต์ ชรรณบำรุง (2521 : 131) กล่าวว่า โครงการสอนจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนเป็นอย่างมาก ช่วยให้ครูสอนตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวคิดของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 64) กล่าวว่า จิตพิสัย เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้สึกรู้จักคิด และเจตคติ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2543 : 5) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จ อาทิ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ศรัทธา และมุ่งมั่นในความดี ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเห็นคุณค่าในตนเองและพึ่งตนเอง มีสุนทรียภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อที่น่าสังเกตคือ จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา เห็นว่าการที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ในชั้นที่สูงขึ้นไปจะต้องสามารถอ่านหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว และเข้าใจเนื้อหานั้น ๆ สำหรับอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา อาจเห็นว่านักเรียนในชั้นที่สูงขึ้นสามารถในการอ่านอยู่แล้ว ควรได้เรียนในชั้นที่สูงขึ้นไปอีก ระดับปฏิบัติจึงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กิติมา ปริดีลลิก (2529 : 101) กล่าวว่า ในปัจจุบันการสอนในโรงเรียนได้เน้นเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเป็นอย่างมาก เพราะได้เห็นคุณค่าของห้องสมุดว่าเป็นศูนย์กลางแห่งวิชาการทั้งปวงที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง การฝึกฝนให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนสงสัยหรือยังไม่ทราบ ย่อมเป็นเครื่องปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน อันเป็นที่พึงประสงค์อย่างยิ่งสำหรับการสร้างความฉลาดและความรอบรู้ให้แก่ตัวนักเรียนเอง

ด้านทักษะพิสัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นต่างกันของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ที่สอนทุกคนแม้จะสอนในระดับชั้นที่ต่างกัน แต่การสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาจำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทาง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ตามจุดประสงค์รายวิชาที่รับผิดชอบทำการสอนอยู่ และเป็นไปตามแผนการสอน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนได้ดำเนินการก่อนที่จะทำการสอนและมีการตรวจสอบว่าอาจารย์สอนครบถ้วนตามแผนการสอนหรือไม่ ดังนั้นจึงมีระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2521 : 131) กล่าวว่าโครงการสอนจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนเป็นอย่างมาก ช่วยให้ครูผู้สอนสอนตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับแนวความคิดของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 65) กล่าวว่า ทักษะพิสัยเป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และสอดคล้องกับแนวความคิดของ กรมวิชาการ (2543 : 6-8) กล่าวว่า การจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ด้านทักษะที่จำเป็นต้องส่งเสริมพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการจัดการ และทักษะในงานอาชีพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ทุกคนที่สอนในระดับชั้นต่างกันก็ต้องสอนตามหลักสูตรเหมือนกัน ต้องสอนตามโครงการสอนที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สันต์ ธรรมบำรุง (2521 : 131) กล่าวว่าโครงการสอนจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนเป็นอย่างมาก ช่วยให้ครูผู้สอนสอนตรงตามหลักสูตร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะทางสมอง ได้แก่ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพแก่ผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ควรจะต้องบูรณาการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันให้แก่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

ในส่วนของตัวเองอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยควรได้รับการอบรมเพิ่มเติมที่คุรุสภา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการเพิ่มสมรรถนะความรู้ความสามารถให้กับครูจะได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยที่พบ สามารถจะเสนอแนะสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยจะต้องเน้นด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง พร้อมกับผสมผสานด้านอื่น ๆ ให้สมดุลกันด้วย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยสภาพการเรียนการสอนด้านพุทธิพิสัย ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. ควรทำการศึกษาวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. 2528. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : เพชรสยามการพิมพ์.
- กรมวิชาการ. 2544. ผลการประเมินความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2543.
- กรมวิชาการ. 2534. รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาระดับประถม มัธยม และอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษหน้าที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. 2536. สรุปผลการสัมมนาพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง. เอกสารอัดสำเนา
- กรมวิชาการ. 2538. รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2526. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. 2539. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว
- กรมวิชาการ. 2539. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. 2535. รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2533. กรุงเทพฯ : มปป.
- กรมอาชีวศึกษา, มปป. คู่มือการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สารพัดช่าง
พระนคร.
- กิติมา ปรีดีดิลก. 2529. เอกสารคำสอนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ฟินนี่พับบลิชชิง.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ฟินนี่พับบลิชชิง.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อลิอันเพรส.

- ชวนชม คำหอมกุล. 2527. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร.”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2525. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : เอ็น เอ็น เอ็น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2524. **การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ :
บี บี พับบลิชซิง.
- บำรุง กัดเจริญ และ ฉวีวรรณ กิनावงศ์. 2527. **วิธีสอนทั่วไป**. กรุงเทพฯ : พิศนเศ.
- ประดิษฐ์ เอกทัศน์. 2537. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- ปัญญา ผิวเกลี้ยง. 2538. “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พรทิพย์ ชีรรางกูร. 2522. “สภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถานศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริรังศรี และ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. 2541. **รายงานวิจัยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เพ็ญศรี ประดับสุข. 2542. “สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 9.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ไพรัตน์ ฟักน้อย. มปป. **วิธีสอนทั่วไป**. ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ภิญโญ สาร. 2526. **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : อรุณสาธาณพรวัว.
- มาลี สิ้นเสื่อ. 2544. “การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเขตลาดกระบัง สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540. **การวัดผลและสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรศรา ศรีสวัสดิ์. 2535. “ปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาช่างประดิษฐ์และงานบ้านชั้นประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น.” คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุนีย์ ชีรดากร. 2522. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์สงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2520. หลักการวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ ธรรมบำรุง. 2521. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- สิริ นมะหุด. 2538. “สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, เชียงใหม่.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนกกุล กรีแสง. 2522. หลักเบื้องต้นของการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์นิเทศ.
- โสภิตอนงค์ บุญช่วย. 2530. “สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันท์เอม. 2522. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมิตร คุณานุกร. 2518. การส่งเสริมวิชาการในโรงเรียนและความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาสาร.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2544. แนวการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ฝ่ายนิเทศระดับก่อนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- อนันต์ ศรีโสภา. 2520. การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อุทุมพร ทองอุไทย. 2520. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปรึกษาการพิมพ์.
- อภิรมย์ ณ นคร. 2522. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2526. รายงานการประชุมผู้ตรวจการศึกษาและศึกษาจังหวัด. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- Bloom , Benjamin S., and other. 1956. **Taxonomy of Education Objectives, Handbook I, Cognitive Domain.** New York : David McKay.
- Brown, Frederick G. 1976. **Principles of Educational and Psychological Testing. (2 nd)** New York : Holt, Rinchart and Winston.

Eble, Robert L. and Frisbie, David A. 1986. **Essentials of Educational Measurement.**

New Jersey : Prentice – Hall Inc.

Gronlund , Norman E. 1981. **Measurement and Evaluation in Teaching.** New York :

Macmillan Publishing Co., Inc.

Popham, James W. 1975. **Educational Evaluation.** New Jersey : Prentice – Hall Inc.

Thorndike, R.L. and Hagen. E.P. 1969. **Measurement and Evaluation in Psychology and Education.** New York : John Wiley & Sons, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นางสาวนุชสร่า กิตติสาโร รหัสประจำตัว 42064108 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (INSTRUCTIONAL CONDITIONS OF BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS)" โดยมี รศ.ดร.สมพร ไชยะ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2544

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑5 มิถุนายน พ.ศ.2544

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัดชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504 / 2562

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวอรทัย วิไลพันธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุชสรา กิตติศาโร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นางสาวนุชสรา กิตติศาโร นั้มนองค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 2562

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

16 มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายวิรัตน์ มณีเนตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 /

2562

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวมัลลิกา กิตติเวช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุชสรา กิตติสาริ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นางสาวนุชสรา กิตติสาริ นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 2562

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายวันชัย นพรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร”
คณะกรรมการอุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็น
อย่างยิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามี
เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ
นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นิ่มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 2562

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

ไว้ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายนิกร เสาร์ฝัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” คณะกรรมการอุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลของ นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นี้มอนงค์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 2863

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๗๕ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเตย

ด้วย นางสาวนุชสรรา กิตติสารโธ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 2863

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๘ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีสุदारาม

ด้วย นางสาวนุชสร่า กิตติสาโร นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองใช้แบบสอบถาม เพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 3239

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

27 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. เค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
  2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวนุชสรา กิตติสาโร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2544 ในการทำวิจัยเรื่องนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3269040

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นางสาวนุชสรา กิตติสาโร

1. โรงเรียนคลองกุ่ม
2. โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
3. โรงเรียนประชาอุทิศ
4. โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
5. โรงเรียนวัดยายร่ม
6. โรงเรียนอ่างแก้ว
7. โรงเรียนวิจิตรวิทยา
8. โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา
9. โรงเรียนวัดสุทธาราม
10. โรงเรียนวัดทองเพลิง
11. โรงเรียนวัดเสวตฉัตร
12. โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ
13. โรงเรียนบ้านบางกะปิ
14. โรงเรียนวัดปรุณาวาส
15. โรงเรียนวัดชัยมงคล
16. โรงเรียนวัดมะลิ
17. โรงเรียนประชานิเวศน์
18. โรงเรียนรุ่งเรืองอุปลัมภ์
19. โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องพิทยา 1
20. โรงเรียนการเคหะท่าทราย
21. โรงเรียนฉิมพลี
22. โรงเรียนกิ่งเพชร
23. โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์
24. โรงเรียนคลองหนองใหญ่
25. โรงเรียนวัดบางประกอก

26. โรงเรียนสุหร่าทรายทองดิน
  27. โรงเรียนบ้านเกาะ
  28. โรงเรียนรัตนจีระอุทิศ
  29. โรงเรียนวัดสามง่าม
  30. โรงเรียนวัดลำด้อยตั้ง
  31. โรงเรียนสุหร่าลำแขก
  32. โรงเรียนวัดสังฆราชา
  33. โรงเรียนวัดราชโกษา
  34. โรงเรียนวัดมัชฌันติการาม
  35. โรงเรียนวัดหัวกระบือ
  36. โรงเรียนวัดกก
  37. โรงเรียนวัดบางกระดี
  38. โรงเรียนวัดสะแกงาม
  39. โรงเรียนวัดกำแพง
  40. โรงเรียนสามเสนนอก
  41. โรงเรียนวิสุทธิ
  42. โรงเรียนสายไหม
  43. โรงเรียนวัดหนองใหญ่
  44. โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร
  45. โรงเรียนสามแยกคลองหล่อเหล็ก
  46. โรงเรียนวัดอุดมรังสี
  47. โรงเรียนบ้านขุนประเทศ
  48. โรงเรียนวัดลาดพร้าว
  49. โรงเรียนบางชัน
  50. โรงเรียนสุหร่าแสนแสบ
  51. โรงเรียนวัดคูบอน
  52. โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
-

บันทึกข้อความ

ถ่วนราชการ _____ สำนักการศึกษา (กองวิชาการ โทร. ๐๒ - ๔๓๗ - ๒๐๔๗)

ที่ กท ๓๐๐๔/ ๕๖๗๖ _____ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ _____

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ _____

เรียน ผู้อำนวยการเขตคลองเตย

ด้วย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีหนังสือที่ ทม ๑๕๐๔/๓๒๓๕ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ขออนุญาตให้ นางสาวบุษกร กิลศิษโร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร" เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้ช่วยตามรายชื่อโรงเรียนที่แนบ

สำนักการศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า การทำวิจัยนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานคร สมควรอนุญาต ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานในรายละเอียดกับทางโรงเรียนเป็นการภายในเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาต และแจ้งผู้บริหารโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ต่อไปด้วย จักขอขอบคุณถึง

(นายไพรัช ชรุดกมานนท์)

รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักการศึกษา

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนใน

สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ของผู้วิจัยอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ ท่านผู้บริหาร และอาจารย์กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ จะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน หรือต่อการปฏิบัติงานของท่าน

แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้อง

1. ตำแหน่งหน้าที่งานในปัจจุบัน

- ผู้อำนวยการ
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- อาจารย์

2. ประสบการณ์ในการทำงาน (ทั้งผู้บริหารและอาจารย์)

- ต่ำกว่า 10 ปี
- ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3. ระดับชั้นที่ทำการสอน

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา

ตอนที่ 2

เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

ข้อแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. กรุณาอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและรอบคอบ
2. อ่านข้อความทีละข้อความ แล้วพิจารณาว่าโรงเรียนของท่าน มีการจัดการเรียนการสอนตามหัวข้อแต่ละข้อต่อไปนี้อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ○ ลงในช่องขวามือ
3. ค่าของความเห็นกำหนดให้
  - 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด
  - 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก
  - 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
  - 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย
  - 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ			✓		

จากตัวอย่าง ถ้าท่านใส่เครื่องหมาย ○ ลงในช่องระดับการปฏิบัติปานกลาง แสดงว่าท่านมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติปานกลาง

ข้อที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	<u>ด้านพุทธิพิสัย</u> จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา					
2.	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภท					
3.	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ					
4.	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี					
5.	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการแปลความหมาย					
6.	จัดให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการขยายความ					
7.	จัดให้ผู้เรียนสามารถจัดลำดับขั้นตอนได้ถูกต้อง					
8.	จัดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำแนกเนื้อหา					
9.	จัดให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้นอย่างถูกต้อง					
10.	จัดให้ผู้เรียนรู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง					
11.	จัดให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผล					
12.	จัดให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง					
13.	จัดให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม					
14.	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความถนัดของตนเอง					
15.	จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสนใจของตนเอง					
16.	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบ					
17.	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หลักการ					
18.	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ					

ข้อที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19.	จัดให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ข้อความเพื่อสื่อความหมาย					
20.	จัดให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน					
21.	จัดให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวัน					
	ด้านจิตพิสัย					
22.	จัดให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย					
23.	จัดให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง					
24.	จัดให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญ					
25.	จัดให้ผู้เรียนมีความอดทน					
26.	จัดให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต					
27.	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน					
28.	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเขียน					
29.	จัดให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน					
30.	จัดให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้					
31.	จัดให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดี					
32.	จัดให้ผู้เรียนเป็นคนใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
33.	จัดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือได้อย่างเหมาะสม					
34.	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย					
35.	จัดให้ผู้เรียนมีจิตใจยึดมั่นในจริยธรรม					
36.	จัดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมกับท้องถิ่น					
37.	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมไทย					

ข้อที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
38.	จัดให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ					
39.	จัดให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
40.	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ					
41.	จัดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย					
42.	จัดให้ผู้เรียนรู้จักระบบในการทำงาน					
43.	จัดให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
44.	จัดให้ผู้เรียนมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชน					
45.	จัดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข					
	<u>ด้านทักษะพิสัย</u>					
46.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้มือ					
47.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหว					
48.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟังอย่างมีวิจารณญาณ					
49.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการพูด					
50.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน					
51.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน					
52.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการจำ					
53.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกต					
54.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดคำนวณ					
55.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหา					
56.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล					

ข้อที่	สภาพการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
57.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง					
58.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
59.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ					
60.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงออก					
61.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการเล่นกีฬา					
62.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้สัญลักษณ์					
63.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสในการกระทำสิ่งต่าง ๆ					
64.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร					
65.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการนำความรู้ไปปฏิบัติงาน					
66.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการปรับตัว					
67.	จัดให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นางสาวนุชศรา กิตติศาโร
วัน เดือน ปี เกิด	5 กุมภาพันธ์ 2519
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 36 หมู่ 1 ตำบลบางสวน อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา 24110
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 36 หมู่ 1 ตำบลบางสวน อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา 24110
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ 50 หมู่ 10 ถนนประชาร่วมใจ แขวงทรายกองดินใต้ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) วิชาเอก อุตสาหกรรมศิลป์ จากสถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2544